

Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet
Postboks 672, 8508 Narvik

og

Utlendingsdirektoratet
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo

v/ leder Anette G. Guldahl
Huvikveien 2
3222 Sandefjord
anette@ffkf.no

dato: 25.04.24

Anmodning om nok og riktig informasjon ved fordeling av bosettinger

ffkf har 231 medlemskommuner som jobber med bosetting og introduksjonsprogram. Gjennom 2023 og 2024 har ffkf fått flere tilbakemeldinger fra landsstyret og medlemskommuner som opplever mangelfull informasjon ved fordeling av bosettinger og perioder med ujevn fordeling av bosettinger.

Kommunene er avhengig av forutsigbar fordeling og å motta riktig informasjon for å kunne planlegge, effektivisere og målrette sitt arbeid med flyktninger. Dette er særlig viktig ved høye ankomsttall, som vi også kan forvente videre i 2024. ffkf ønsker derfor å gjøre IMDi og UDI oppmerksom på følgende utfordringer og etterspør om det er noe ffkf, som faglig forum, kan bidra med i samarbeidet med statlige instanser for å lykkes med bosettings- og integreringsarbeidet.

Fordelinger til kommuner:

Etter at kommunene mistet sine faste kontaktpersoner hos IMDi, opplever flere kommuner mindre forutsigbarhet når det gjelder fordelinger av flyktninger. Det er perioder der noen kommuner ikke får fordelt bosettinger, mens andre kommuner opplever alt for høy pågang. I tillegg har vi kommuner som ikke får nok fordelinger til å nå politiske vedtak om bosettinger, mens andre kommuner mottar tilleggsanmodninger.

Det er ønskelig at IMDi i større grad sikrer en jevnere fordeling for å sikre en bedre utnyttelse av boligmasse, kommunenes kapasitet og bosettingsvilje og at dette samkjøres med innmeldte saker og supportsaker.

Informasjon om viktige opplysninger før bosetting:

Ved utsøking opplever flere av ffkf sine medlemskommuner at informasjonen de mottar er svært mangelfull og/eller direkte feil. Dette er en utfordring som har vart i mange år, og som har tilspisset seg grunnet høye ankomsttall. ffkf har fått tilbakemelding om flere tilfeller der kommunen har tildelt feil type leilighet til bosatte pga. manglende opplysninger om helseforhold, kjæledyr, bil eller familierelasjoner. Disse opplysningene er viktig at kommer tydelig fram ved fordeling, slik at

faglig forum for kommunalt flyktingarbeid

kommunen kan ta gode vurderinger før de takker ja. Kommunene melder også om at de ikke har fått beskjed om personer kommer fra spesielt tilrettelagte mottak. Enkelte kommuner har løst dette ved å ringe til mottakene før hver bosetting for å få riktig informasjon, noe som er tidkrevende og burde være unødvendig.

Mangelfull og feil informasjon har ført til mye ekstraarbeid for ansatte for kommunene, UDIs driftsoperatører og IMDi. Mer prekært er det at særlig sårbare flyktninger har blitt stående uten egnet bolig og nødvendig helsetilbud ved ankomst til kommunen.

ffkf anmoder om at systemet for informasjonsflyt mellom IMDi, UDi og kommunene revurderes og forbedres. Et felles samtykkeskjema foreslås som et første tiltak for å hindre at taushetsplikt begrenser viktig informasjonsflyt mellom de ulike instansene.

Ekstratilskudd

ffkf sine medlemskommuner rapporterer stadig om at det er vanskelig å få ekstratilskudd for personer med funksjonsnedsettelse eller atferdsvansker. Det hadde vært til hjelp for kommunene om IMDi kan spesifisere mulig tilskuddsordning ved fordeling. Mangel på informasjon og kunnskap kan føre til at kommuner vegrer seg for å ta imot personer med større helseutfordringer.

I henhold til anmodningskriteriene for 2024 skal bosettingen legge vekt på kommunens kapasitet, tjenestetilbud og arbeidsmarkedet i regionen. Vi håper at vi får til dette i enda større grad ved gjensidig kommunikasjon mellom IMDi, UDi og kommunene.

Vennlig hilsen

Anette Gordner Guldahl

Leder i ffkf

faglig forum for kommunalt flyktningarbeid

Adresse: ffkf v/leder Anette Gordner Guldahl, Huvikveien 2, 3222 Sandefjord, telefon +47 41 44 33 99, epost: anette@ffkf.no

Organisasjonsnummer: 975556581, kontonummer: 0539 36 65000

FAGLIG FORUM FOR KOMMUNALT FLYKTNINGARBEID
Huvikveien 2
3222 SANDEFJORD

Deres ref:

Vår ref: 24/10040-3

Dato: 28.06.2024

Svar på henvendelse om informasjon i forbindelse med bosetting

Vi viser til henvendelse fra ffkf av 25.april 2024 knyttet til bosettingsarbeidet og til IMDi's ekstratilskudd.

Vi takker for henvendelsen og for møtet vi hadde i denne forbindelse den 11.juni.

IMDi setter stor pris på samarbeidet vi har med kommunene i forbindelse med bosetting. Dere løfter frem utfordringer som kommunene har meldt til ffkf om fordelinger til kommuner, informasjon om viktige opplysninger før bosetting og om ekstratilskudd. Vi ga noen tilbakemeldinger og refleksjoner knyttet til dette i møtet den 11.juni, men ønsker å utdype det i dette brevet.

Fordelinger til kommunene

Dere opplyser at ffkf har fått henvendelser fra kommuner som opplever perioder med ujevn fordeling av personer for bosetting, og at det er ønskelig at IMDi i større grad sikrer en jevnere fordeling.

IMDi setter stor pris på kommunenes bosettingsvilje og har forståelse for ønsket om en jevn fordeling av personer. IMDi's intensjon er at alle kommuner skal få benyttet sine plasser i et jevnt tempo. Det er imidlertid flere forhold som påvirker fordelingsarbeidet. Første del av året vil fordelinger til kommunene variere ut fra når det fattes politisk vedtak om bosetting. Noen kommuner ønsker fordelinger fra januar, hvis det allerede er avklart at kommunen skal bosette flyktninger og fordrevne, mens andre vil vente til politisk vedtak foreligger.

IMDi's fordelingsarbeid varierer også i tråd med svingninger i ankomstene. Til tider er det mange personer som skal fordeles mens det andre ganger er færre. Det hender vi mottar mange henvendelser fra kommuner som ønsker fordelinger, blant annet på grunn av ledig bolig. Vi forøker å imøtekomme slike henvendelser, men opplever at det kan være begrensninger fra kommunens side med tanke på familiestørrelse og/eller tjenestekapasitet knyttet til skole og barnehage som gjør det vanskelig å fordele personer som er klare for bosetting på det tidspunktet. Samtidig som IMDi ønsker å benytte bosettingskapasiteten som meldes inn, er vårt hovedfokus at alle kommuner skal ha en jevn fordeling av personer for bosetting. I uke 4 i år hadde over 300 kommuner allerede bosatt eller blitt fordelt flyktninger.

IMDi jobber kontinuerlig for å sikre jevn fordeling til kommunene, både med tanke på antall personer og hvilke behov personene har. Det er en rekke personer med særlige behov og enslige mindreårige flyktninger uten følgeperson som venter på bosetting, og vi håper kommunene også

har mulighet til å bosette disse personene når de får forespørsel fra oss om det.

Informasjon om viktige opplysninger for bosetting

Dere opplyser i brevet at det hender kommuner får mangelfull og/eller feil informasjon i fordelinger kommunene mottar. Det vises til at dette kan gjelde helseforhold, kjæledyr, bil og familierelasjoner, samt at kommunene noen ganger ikke får beskjed om at personer bosettes fra tilrettelagt avdeling i UDIs asylmottak.

IMDi etterstreber å gi korrekt og fullstendig informasjon til kommunene, da vi har stor forståelse for hvor viktig det er for bosettingsarbeidet. Vi vil understreke at det også foreligger mindre kartleggingsinformasjon nå enn før. Kartleggingen ble vesentlig forenklet i forbindelse med de ekstraordinært høye ankomstene og har samtidig blitt noe utvidet i etterkant. Informasjon om førerkort, tilgang på bil samt eventuelle medfølgende kjæledyr har blitt obligatoriske spørsmål som skal besvares. Det skal videre gis informasjon om familierelasjon for personer som fordeles sammen. Informasjonen som blir registrert i denne forbindelse, gjøres tilgjengelig for kommunene i IMDinett.

Når det gjelder helseforhold, har IMDi kun hjemmel til å innhente og videreformidle informasjon om bosettingsrelevant oppfølgings- og tilretteleggingsbehov. Vi kan ikke innhente informasjon om helsesituasjon slik som diagnoser, medisiner etc. Forslag fra ffkf om et felles samtykkeskjema vil derfor ikke være aktuelt.

Personer med omfattende behov kan oppholde seg på UDIs særskilte botilbud i påvente av bosetting. IMDi har rutine for å opplyse kommunene om at personen som fordeles oppholder seg på et av disse botilbudene. Informasjonen legges som en bosettingsmerknad på den enkelte person i IMDinett og det informeres om når vi sender en fordeling til kommunen.

Informasjonen som deles med aktuell kommune er fremskaffet gjennom det bosettingsforberedende arbeidet i asylmottak/akuttinnkvarteringer for mottaksbeboere, gjennom IMDis intervjuer for overføringsflyktninger, eller gjennom søknad om bosetting for de som er privatboende før bosetting.

Hvis kommunen opplever å ha fått manglende bosettingsrelevant informasjon om flyktninger som er blitt bosatt, oppfordrer vi om at dette meldes tilbake til IMDi gjennom en egen meldingsløsning i vår supportportal. Disse innmeldingene gjør at vi får mulighet til å systematisere informasjonen og bidra til å kunne gjøre det bosettingsforberedende arbeidet bedre.

IMDi er i tett dialog med UDI, som er oppdragsgiver for asylmottak og akuttinnkvartering, og vi vil dele relevante tilbakemeldinger med dem med hensyn til bosettingsforberedende kartlegging i mottak.

Ekstratilskudd

Dere opplyser at kommuner rapporterer til ffkf om at det er vanskelig å få ekstratilskudd. IMDi er opptatt av å gi god informasjon og veiledning knyttet til ekstratilskudd, slik at kommunene kan søke tilskudd for aktuelle personer. De siste 2,5 årene har 87% av alle søknader om ekstratilskudd blitt innvilget. Så langt i 2024 har 95% av søknadene blitt innvilget. Saksbehandlingstiden ligger i dag på rundt åtte uker. Det er de siste årene kommet en del forenklinger av dokumentasjonskrav og utvidet søknadsfrist, som skal bidra til at søknadsprosessen skal være enklere for kommunene. Vi oppfordrer kommunene til å se på våre nettsider og lese rundskriv for å finne oppdatert informasjon. Hvis det er spørsmål knyttet til ekstratilskudd kan man også ringe IMDis Kontaktsenter (tastevalg 4).

Personer som bosettes fra et av UDIs særskilte botilbud (særskilt pleie- og omsorgsløsning, særskilt bo- og omsorgsløsning og tilrettelagt avdeling) er i målgruppen for utvidet ekstratilskudd. Som nevnt over informerer vi om personer som bosettes fra disse botilbudene i IMDinett og når vi sender en fordeling til kommunene.

Vi setter pris på ffkf sitt ønske om samarbeid med IMDi for at vi sammen kan lykkes med bosettings- og integreringsarbeidet. Vi ser frem til videre dialog ved behov.

Med hilsen

Kristian Mellingen
avdelingsleder

Charlotte Holmberg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og er derfor uten håndskrevet signatur

Kopimottakere:

FAGLIG FORUM FOR KOMMUNALT FLYKTNINGARBEID, Anette Gordner Guldahl

Faglig forum for kommunalt flyktningsarbeid (FFKF)
v/leder Vanja M. Jensen
Strandveien 33
9007 TROMSØ

Anette Gordner Guldahl

Deres ref:

Vår ref: 24/17012-2

Dato: 09.08.24

Svar på ffkfs henvendelse vdr. utsøking til bosetting

Først og fremst ønsker UDI å takke for henvendelsen fra ffkf. Vi er avhengige av å ha et godt samarbeid med kommuner og også å få tilbakemeldinger på forhold i vårt arbeid som kan forbedres.

Vi ønsker også å beklage at det har tatt lang tid å besvare dette dokumentet. Vi viser ellers til møtet mellom UDI, IMDi og ffkf før sommeren, der momentene i brevet ble diskutert.

I deres brev, er det tre punkter som blir tatt opp. Når det gjelder spørsmålene om fordelinger til kommuner og om ekstratilskudd for bosetting av personer med funksjonsnedsettelse eller adferdsvansker, så anser vi IMDi som rette vedkommende til å svare. Vi vil under gjenta noe av det vi kommuniserte til dere i møtet angående bedre informasjonsflyt mellom UDI, IMDi og bosettingskommuner om bosettingsrelevant informasjon.

UDI erkjenner at det har vært en rekke tilfeller der bosettingsrelevante opplysninger om enkelt personer ikke har kommet til kommunen i forkant av bosetting. Det er selvsagt beklagelig. Årsakene til dette er mange, men vi vil særlig peke på det enorme antallet bosettinger som er gjennomført. Økninger i ankomster fra Ukraina skjedde svært raskt. Dette betød at så vel asylmottak, UDI, IMDi og bosettingskommuner på kort tid måtte ansette mange personer som var og er involvert i prosessen fra mottak til bosetting. De aller fleste som jobber i mottak, og har jobbet i mottak de siste årene har vært nyansatte i bransjen. At det i en del tilfeller har glippet er som sagt uheldig, men kanskje uunngåelig.

Det er også slik at bosettingssamtalen i asylmottak, som er der hvor bosettingsrelevante opplysninger blir formidlet fra beboer til mottaksansatt, har blitt redusert for flyktninger fra Ukraina med kollektiv beskyttelse. Dette har vært et bevisst valg, fordi rask bosetting har vært svært høyt prioritert.

UDI har truffet tiltak for å bedre kvaliteten på den informasjonen som går fra asylmottak til IMDi. Særlig vil vi trekke frem omfattende opplæringsaktiviteter for bosettingsansvarlige i asylmottak.

I samarbeid med IMDi, systematiserer vi nå tilbakemeldinger fra kommuner om manglende informasjon eller andre utfordringer i forbindelse med bosettingsprosessen. Konkret foregår dette slik at når kommuner melder tilbake til

IMDi om mangler ved bosettingsprosessen, så går den informasjonen videre til oss i UDI som igjen tar opp enkeltsaker med asylmottak. Dette gir oss mulighet til både å følge opp enkelthendelser, men også til å få bedre kunnskap om hvor i prosessen det kan skje feil, slik at vi kan lære og rette opp på systemnivå. Vi vil derfor oppfordre kommuner til å benytte seg av muligheten til å melde inn tilbakemeldinger via IMDi's supportportal.

Vi erkjenner som sagt at det er flere tilfeller der informasjon ikke har tilflyttet kommuner slik den burde. Vi vil likevel peke på to faktorer som vi mener nyanserer bildet noe:

- Vi vet at det er flere tilfeller der asylmottakene heller ikke har vært kjent med informasjonen som kommuner etterspør. Vi må basere oss på det som blir selvrapportert fra personene som skal bosettes.
- Vi opplever at det er en del tilfeller der bosettingskommuner har en forventning om at detaljerte helseopplysninger skal opplyses om. De ansatte på asylmottak er ikke helsepersonell, og vi har heller ingen hjemmel til å innhente helseinformasjon som sådan. Spørsmål om medisiner, diagnoser og annet, som vi forstår at kommunene har behov for, må formidles fra helsetjenesten i vertskommune for asylmottak til bosettingskommune.

For å gi ffkf enda bedre innsikt i hvordan de mottaksansatte jobber med bosetting, deler vi med dere vår «Veileder for det bosettingsforberedende arbeidet i asylmottak». Den er rettet særlig mot de bosettingsansvarlige i asylmottak. Vi ønsker å trekke frem vedlegg 5 (side 30), som viser hva slags spørsmål som stilles i en bosettingssamtale for å avklare og tydeliggjøre en beboers behov for tilrettelegging og som det er relevant for IMDi og en bosettingskommune å vite om.

ffkf foreslår som tiltak for å *forbedre systemet for informasjonsflyt mellom IMDi, UDI og kommuner at det innføres et felles samtykkeskjema for å hindre at taushetsplikt begrenser viktig informasjonsflyt mellom de ulike instansene*. UDI mener at taushetsplikt ikke er en begrensning for å sikre slik informasjonsflyt, og at et samtykkeskjema ikke er en løsning vi ser for oss vil bidra i den retningen.

I brevet fra ffkf blir det også beskrevet at enkelte kommuner selv kontakter asylmottak direkte for å innhente informasjon om personer som skal bosettes. UDI har forståelse for at det i tider med høye bosettinger vurderes som nødvendig for kommuner å igangsette egne tiltak. Vi vil likevel presisere at det er IMDi som har hjemmel til å innhente personopplysninger som er relevante i en bosettingssak, og som skal formidle relevante opplysninger videre til kommuner. Når enkelte kommuner går utenom ordinær bosettingsprosess og innhenter personopplysninger direkte fra asylmottak medfører dette økt tidsbruk for ansatte i asylmottak, lite kontroll på flyten av personopplysninger i tillegg til manglende hjemmel for innhenting og deling av personopplysninger mellom kommuner og asylmottak. UDI har bedt asylmottak om å forholde seg til ordinær bosettingsprosess og be kommuner ta kontakt med IMDi dersom det oppleves å ha mottatt mangelfulle bosettingsrelevante opplysninger.

Avslutningsvis vil vi oppfordre dere til å ta kontakt igjen for oppfølgende spørsmål, og vi vil også legge til at informasjonsflyt av bosettingsrelevant informasjon er prioriterte områder for UDI og IMDi, både hver for oss og også i vårt samarbeide.

Vennlig hilsen

Njård Håkon Gudbrandsen
Regiondirektør

Reni Kelava
Seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.

Mottaker(e):

Faglig forum for kommunalt
flyktningarbeid (FFKF)

Anette Gordner Guldahl

Kopi til:

Faglig forum for kommunalt
flyktningarbeid (FFKF)

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate
of Immigration

Veileder for det bosettingsforberedende arbeidet

For ansatte i asylmottak, akuttinnkvartering og UDIs mottaksoppfølgere
Oppdatert januar 2024

Innhold

1	Innledning.....	6
2	Bosettingsprosessen	7
2.1	Bosettingsforberedende arbeid	7
2.2	Oppgavene til bosettingsansvarlig.....	7
2.3	Tilgang til og bruk av IMDinett Mottak.....	8
2.3.1	Brukerveiledning for IMDinett Mottak.....	8
2.4	Bosettingssamtale med beboerne	8
2.4.1	Før bosettingssamtalen.....	9
2.4.2	Bosettingssamtalen.....	9
2.4.3	Informasjon i bosettingssamtalen	9
2.5	Registrering i IMDinett Mottak	10
2.5.1	Behov for tilrettelegging (særlig hensyn)	11
2.5.2	Enslige mindreårige med og uten følgeperson	12
2.5.3	Beboere ved Særskilt bo- og omsorgsløsning og Særskilt pleie- og omsorgsløsning	13
2.5.4	Nye opplysninger som framkommer etter at bosettingssamtale er gjennomført	13
2.6	IMDis arbeid med å finne bosettingskommune	13
2.7	Kontakt med bosettingskommunen	14
2.8	Organisering av reise til bosettingskommunen	14
2.9	Bosettingsnekt.....	15
2.9.1	Rutine ved bosettingsnekt	15
3	Kontaktinformasjon til IMDi	17
	Vedlegg 1 Sjekkliste til bosettingssamtale	18
	Før samtalen.....	18
	Til samtalen	18
	Under samtalen	18
	Informert om.....	18
	Vedlegg 2 Informasjon om bosettingssamtale for voksne og barn i familier (Norsk)	20
	Bosettingssamtalen.....	20
	Temaer i samtalen	20
	Tilknytning til en kommune	20
	Behov for tilrettelegging.....	20
	IMDi finner en kommune du kan bo i.....	21
	Kommunen finner bolig til deg.....	21
	Hvis du ikke tar imot tilbudet	21
	Hvis du lurer på noe.....	21

Registrering av opplysninger om deg	21
Vedlegg 3 Informasjon om bosettingsamtale for deg som er enslig mindreårig med eller uten følgeperson (Norsk)	22
Samtale om å flytte til en kommune	22
Temaer i samtalen	22
Tilknytning til en kommune	22
Bolig og omsorgstilbud	22
Hjelp i hverdagen	22
IMDi finner en kommune du kan bo i	23
Kommunen finner en bolig til deg	23
Hvis du lurer på noe	23
Registrering av opplysninger om deg	23
Når du har fått en kommune du kan bo i	24
Vedlegg 4 Informasjon som skal gis i bosettingssamtalen	25
Innholdet i vedtaket	25
Oppholdskort og reisebevis	25
Bosetting med offentlig hjelp	25
Konsekvenser ved å ikke ta imot tilbudet fra IMDi om bosetting i en kommune eller takke nei til boligen kommunen tilbyr	25
Avtalt selvbosetting	26
Bosetting på eget initiativ	26
Rettigheter og plikter før bosetting	26
Vertskommunens ansvar når beboere har fått individuell oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosetting med offentlig hjelp	26
Opplæring i norsk og samfunnskunnskap	26
Kompetansekartlegging	27
Dokumentasjon på utdanning og arbeidserfaring	27
Rettigheter og plikter etter bosetting	27
Integreringsloven	27
Boformer	27
Bolig	27
Bofellesskap	28
Praktisk informasjon om kommende flytting	28
Informasjon til beboere om praktiske oppgaver som bør gjøres i forkant av flytting til bosettingskommune	28
Søke barnetrygd	28
Bytte av skole eller barnehage	28
Overføring av pasientjournal til ny fastlege	28
Fornye resepter på faste medisiner	29

Flyttemelding og adresseendring.....	29
Informasjon om elektronisk identitet.....	29
MinID	29
Buypass	29
Vedlegg 5 Hjelpearke til bosettingsamtale for å kartlegge om beboeren har behov for tilrettelegging (særlig hensyn) ved bosetting.....	30
Opplysningene som skal registreres	30
Hørsel og syn	30
Kognitiv funksjon	30
Fysisk funksjon, mobilitet og hjelpemidler	30
Hjelpebehov i dag.....	30
Vedlegg 6 Hjelpearke til bosettingsamtale med enslige mindreårige med og uten følgeperson	32
Selvstendighet	32
Oppsummering fra mottaket	32
Bo- og omsorgsløsning	32
Oppsummering fra asylmottaket eller akuttinnkvarteringen	33
Følgepersonen.....	33
Oppsummering fra asylmottaket eller akuttinnkvarteringen	33
Vedlegg 7 Rutiner ved bosettingsnekt	34
Saksprosessen i bosettingsnekt.....	34
Trinn 1. Første varselbrev til beboeren	34
Trinn 2. Andre varselbrev til beboeren	34
Trinn 3. Begjæring om tvangsfravikelse	35
Registrering i Mot-portalen ved avreise fra asylmottak eller akuttinnkvartering	35
Vedlegg 8 Innvilget oppholdstillatelse og vurdering om beboere er i målgruppen for bosetting med offentlig hjelp	36
Barnefamilier.....	36
Enslige mindreårige	36
Tidligere etablert i en kommune	36
Vedlegg 9 Samtalemetodikk og tilrettelegging for bosettingssamtalen.....	37
Samtaleverktøyet Meny Agenda	37
Samtaleverktøy med åpne spørsmål.....	37
Samtaleverktøy med informasjonsutveksling	37
Invitasjon	38
Hvor skal samtalen være?	38
Tolk.....	38
Profesjonalitet.....	39

Sensitive opplysninger	39
Vedlegg 10 Bosettingsmodellen	40
Vedlegg 11 Informasjon om registrering i Mot-portalen.....	41
Plasseringsgruppe	41
Legge til medlemmer i en plasseringsgruppe	41
Registrering av beboere som flytter fra asylmottak og akuttinnkvartering	43
Registrering når beboere forlater Norge.....	44
Familiemedlemmer med ulike Reg.nr eller som mangler Reg.nr i IMDinett Mottak.....	45

1 Innledning

Det overordnede målet med denne veilederen er å gi beboere gode bosettingsprosesser, sørge for at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) får nødvendige opplysninger, og at bosettingskommunene kan forberede seg til å ta imot beboere som skal bosettes der.

Formålet med veilederen er at både mottaksansatte i asylmottak og akuttinnkvarteringer, mottaksoppfølgere ved UDIs regionkontor og Ankomst- og transittenheten (ATE) har god bosettingskompetanse.

Veilederen er delt inn i kapitler og vedlegg. Bosettingsprosessen er beskrevet fra beboeren får vedtak som danner grunnlag for bosetting og frem til bosetting i en kommune. Vi viser også til aktuelle vedlegg med mer detaljert informasjon flere steder i teksten.

2 Bosettingsprosessen

Personer som får innvilget individuell og kollektiv beskyttelse, er i målgruppen for å bli bosatt med offentlig hjelp i en kommune. Det betyr at de kan få støtte til bolig og til å delta på norskopplæring og introduksjonsprogram. Personer som er bosatt i en kommune har rett til de samme tjenestene som andre innbyggere i kommunen.

Det er noen unntak fra regelen om å bli bosatt. Det kan du lese mer om i [Vedlegg 8 Innvilget oppholdstillatelse og vurdering om beboere er i målgruppen for bosetting med offentlig hjelp](#). Du kan også lese mer om bosettingsprosessen i [Vedlegg 10 Bosettingsmodellen](#).

Dere finner nedlastbare versjoner av bosettingsprosessen for ulike grupper på IMDi's nettside [Se visuell framstilling av hvordan bosettingen foregår | IMDi](#).

Det er Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) som finner og tildeler bosettingskommune.

UDI har det faglige ansvaret og setter krav til det bosettingsforberedende arbeidet i asylmottak og akuttinnkvarteringer. Målet er rask bosetting av personer i målgruppen.

De viktigste aktivitetene i bosettingsprosessen er å gi informasjon, kvalitetssikre og oppdatere bosettingsrelevant informasjon og tilrettelegge for det praktiske rundt flytting til en kommune.

Arbeidet de ansatte i asylmottak og akuttinnkvarteringer gjør, er viktig for å få bosatt beboere så raskt som mulig.

2.1 Bosettingsforberedende arbeid

UDIs krav til drift av asylmottak og akuttinnkvarteringer beskriver hvordan dere skal gjennomføre det bosettingsforberedende arbeidet. Arbeidet er et fellesanliggende for hele personalgruppen og dere skal ha skriftlige rutiner for det. Det betyr at alle må ha kunnskap om bosettingsprosessen og må kunne formidle informasjonen til beboerne på en tydelig måte. Asylmottak og akuttinnkvarteringer skal ha en ansatt som har det faglige og koordinerende ansvaret for det bosettingsforberedende arbeidet (bosettingsansvarlig).

UDIs [krav til ordinære plasser](#) beskriver kravene til bosettingsforberedende arbeid.

Det er egne [krav til drift av plasser for enslige mindreårige](#) og [krav til drift av integreringsplasser](#)

Du kan også lese om [bosettingsforberedende arbeid på nettsidene til IMDi](#)

2.2 Oppgavene til bosettingsansvarlig

Den som er bosettingsansvarlig på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen må

- gjøre seg kjent med kravene til bosettingsforberedende arbeid
- se [filmene om bosettingsforberedende arbeid under «Kurs og fagutvikling for ansatte i asylmottak»¹](#)
- lese denne veilederen
- skaffe seg tilgang til IMDinett Mottak
 - lese veilederen til IMDinett Mottak for å kunne registrere bosettingsrelevante opplysninger og finne kontakinformasjon til bosettingskommune

¹ Filmen er aktuell for alle mottaksansatte, uavhengig av mottakstype

- legge til rette for at personalet har kunnskapen og forståelsen som trengs for å veilede beboerne og tilrettelegge for en effektiv bosetting
- påse at bosettingssamtaler blir gjennomført i henhold til Krav til bosettingsforberedende arbeid og denne veilederen
- påse at beboere som skal bosettes sammen har samme Reg.nr. i IMDinett Mottak. Se [Vedlegg 11 Informasjon om registrering i Mot-portalen](#).
- påse at beboere blir korrekt registrert som bosatt i Mot-portalen. Se [Vedlegg 11 Informasjon om registrering i Mot-portalen](#).

2.3 Tilgang til og bruk av IMDinett Mottak

IMDinett Mottak er IMDis system for registrering av bosettingsrelevant informasjon. Det er mottakenes arbeidsverktøy for å ha oversikt over og gjennomføre bosettingssamtaler. IMDi bruker informasjonen herfra i saksbehandlingen sin.

Asylmottak og akuttinnkvarteringer skal ha en administrator som gir tilgang og roller i IMDinett Mottak til andre mottaksansatte. Det er som oftest mottakslederen som har administratorrollen. Vi anbefaler at flere enn mottaksleder og bosettingsansvarlig har tilgang til IMDinett Mottak.

Du kan be om tilgang ved å fylle ut Skjema om asylmottaksadministrativ bruker i IMDinett Mottak [som PDF](#). Send det utfylte skjemaet til post@imdi.no med kopi til Kjell Einar Frøseth-Vestli, kjv@imdi.no.

2.3.1 Brukerveiledning for IMDinett Mottak

I brukerveiledningen for IMDinett Mottak får du en oversikt over de ulike funksjonalitetene i systemet og hvordan du kan bruke dem.

- [Brukerveiledning for mottaksadministrator](#)
- [Brukerveiledning for ansatte på asylmottak som jobber med bosetting](#)
- [Brukerveiledning for registrering i IMDinett Mottak for beboere som har fått innvilget midlertidig kollektiv beskyttelse](#)
- [Brukerveileder for registrering i IMDinett Mottak for enslige mindreårige med og uten følgeperson](#)

2.4 Bosettingssamtale med beboerne

Når en beboer får oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosetting, skal asylmottaket eller akuttinnkvarteringen innkalle beboeren til en bosettingssamtale. Samtalen er mellom en ansatt i asylmottaket eller akuttinnkvarteringen og beboeren. Det er vanligvis bosettingsansvarlig som gjennomfører samtalen. Formålet er å gi beboeren kunnskap og veiledning om bosettingsprosessen, og sikre at opplysninger som er relevante for bosettingsprosessen og videre integrering er registrert og oppdatert i IMDinett Mottak.

UDI anbefaler dere å bruke samtalemetodikk som for eksempel Motivational Interviewing² i bosettingssamtalen. Se også [Vedlegg 9 om samtalemetodikk og tilrettelegging for bosettingssamtalen](#).

² Motivational Interviewing er en endringsfokusert metodikk som handler om motivasjon og mestring.

Gi beboeren rammene for samtalen. Fortell innledningsvis hva dere skal snakke om og hvor lenge samtalen vil vare. Før dere avslutter samtalen bør du oppsummere og si noe om veien videre og hvem som skal gjøre hva.

Tilby gjerne vann, kaffe eller te. Hvis samtalen skal være med barn eller unge er saft og kjeks et alternativ.

UDI har hjemmel til å behandle opplysninger som er nødvendige, blant annet for å tilby innkvartering og tilrettelegging under oppholdet i asylmottak eller akuttinnkvartering, se [utlendingsloven § 17-7a bokstav g og i](#). IMDi har hjemmel til å innhente disse personopplysningene, se [integreringsloven § 42](#) og forskrift til integreringsloven [§ 46](#) og [§ 51](#).

2.4.1 Før bosettingssamtalen

Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen får varsel i IMDinett Mottak om at det er opprettet en bosettingssak når en beboer har fått oppholdstillatelse. Varselet sendes på e-post til bosettingsansvarlig og felles e-posten til asylmottaket eller akuttinnkvarteringen. Bosettingssamtalen skal gjennomføres innen 14 dager.

Før bosettingssamtalen skal asylmottaket eller akuttinnkvarteringen gi generell informasjon om bosettingsprosessen, individuelt eller i grupper, som en del av informasjonsprogrammet. Informasjonen skal gis på et språk beboerne forstår.

Før de ansatte på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen kan gjennomføre en bosettingssamtale må de innkalle beboeren til samtalen. Samtalen skal være på et språk begge parter forstår godt. Dette er forklart nærmere i [Vedlegg 2 Informasjon før bosettingssamtale for voksne og barn i familie \(på norsk\)](#) og [Vedlegg 3 Informasjon før bosettingssamtale for enslige mindreårige med eller uten følgeperson \(på norsk\)](#). Del ut denne informasjonen til beboeren(e) før samtalen.

2.4.2 Bosettingssamtalen

Asylmottak og akuttinnkvarteringer skal gjennomføre bosettingssamtalen med beboere som har fått oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosetting med offentlig hjelp. Hensikten er å kvalitetssikre og oppdatere opplysninger som er viktige i arbeidet med å finne en bosettingskommune. Asylmottaket og akuttinnkvarteringen skal gi beboerne informasjon om bosettingsprosessen og forberede dem til bosettingen og flytting til en kommune. [Vedlegg 1 Sjekkliste til bosettingssamtale](#) har en sjekkliste som kan hjelpe deg med å planlegge og gjennomføre samtalen.

Samtalen skal være for alle over 18 år og kan gjennomføres samlet for en familie. Barn i familie eller medfølgende barn skal få anledning til å bli hørt og orientert om forhold som angår dem. Barn over 12 år skal få tilbud om en egen samtale hvis de ønsker det. Enslige mindreårige med følgeperson skal ha egen samtale.

Beboere som bor på asylmottak for enslige mindreårige, tilrettelagt avdeling, særskilt pleie- og omsorgsløsning eller særskilt bo- og omsorgsløsning, skal også gjennomføre bosettingssamtale.

Samtalen må tilpasses den enkeltes forutsetninger og behov.

Bosettingssamtalen for enslige mindreårige med eller uten følgeperson er mer omfattende.

2.4.3 Informasjon i bosettingssamtalen

Når asylmottaket eller akuttinnkvarteringen gjennomfører bosettingssamtale, skal dere gå igjennom flere temaer. Temaene er viktige for at beboerne skal forstå bosettingsprosessen, og ikke gi dem urealistiske forventninger om blant annet bosettingskommune.

Temaene i bosettingssamtalen er

- innholdet i vedtaket
- oppholdskort og reisebevis
- barnetrygd
- bosetting med offentlig hjelp
- konsekvenser ved ikke å ta imot tilbud fra IMDi om bosetting i en kommune eller ved å takke nei til boligen kommunen tilbyr
- avtalt selvbosetting
- bosetting på eget initiativ
- rettigheter og plikter før og etter bosetting
- dokumentasjon på utdanning og arbeidserfaring
- boformer
- praktisk informasjon om kommende flytting
- informasjon til beboeren om oppgaver som bør gjøres i forkant av flytting til bosettingskommune

Asylmottak eller akuttinnkvarteringer finner informasjonen som skal gis til beboerne om de ulike temaene i [Vedlegg 4 Informasjon som skal gis i bosettingssamtale](#).

2.5 Registrering i IMDinett Mottak

Asylmottak og akuttinnkvarteringer skal registrere opplysningene fra bosettingssamtalen i IMDinett Mottak. Fyll ut opplysningene som er tilgjengelige på registreringstidspunktet. På bakgrunn av opplysningene som er registrert vil IMDi ha dialog med mulige bosettingskommuner for å finne en passende kommune for beboeren. Du kan registrere bosettingsønsker under intern bosettingsmerknad. Det er viktig at du formidler til beboeren at ønsket ikke alltid kan bli tatt hensyn til.

Hvis beboerne ikke ønsker å gi opplysninger i bosettingssamtalen, skal asylmottaket eller akuttinnkvarteringen notere det i IMDinett Mottak. Beboere har ikke plikt til å oppgi en begrunnelse. Det er viktig å gi god informasjon om formålet med bosettingssamtalen og hva opplysningene om beboeren blir brukt til.

Hvis asylmottaket eller akuttinnkvarteringen har beboere med midlertidig kollektiv beskyttelse, skal dere kvalitetssikre og registrere flere tema i IMDinett Mottak. Disse er:

- Har du kjæledyr i Norge?
- Hva er den høyeste utdanningen du har oppnådd?
 - Innen hvilke fagfelt?
- Hva var det siste yrket du hadde i hjemlandet ditt?
- Hvilke språkkunnskaper har du?
 - Det er obligatorisk å registrere engelskkunnskap.
- Har du førerkort?
- Har du bil i Norge?

Sjekk at opplysningene faktisk er lagret i IMDinett Mottak, siden det ikke alltid skjer automatisk.

2.5.1 Behov for tilrettelegging (særlig hensyn)

De fleste beboere har ikke behov for ekstra tilrettelegging når de skal bosettes. For dem som har det er det viktig at dere gir IMDi flest mulig konkrete opplysninger om beboeren. Det er også viktige opplysninger kommunen trenger når de skal vurdere bosetting og forberede den.

Hvis én person i familien har behov for tilrettelegging, skal dere bare huke av for særlig hensyn for den personen det gjelder, og ikke alle familiemedlemmene.

Bosettingsrelevante opplysninger er for eksempel informasjon som sier noe om behovet personen har for tilrettelegging og oppfølging ved bosetting. Det omfatter forhold som påvirker beboeren i det daglige, for eksempel ikke kan gå i trapper, er døv eller har jevnlig behov for hjemmetjenester.

Når dere har bosettingssamtale med beboere som har behov for tilrettelegging kan dere få hjelp fra oversikten over tema det kan være aktuelt å snakke om i samtalen.

Hørsel og syn. Har beboeren nedsatt hørsel og/eller syn som påvirker personen i det daglige?

Kognitiv funksjon. Har beboeren utfordringer med kommunikasjon på eget morsmål og hukommelse som påvirker beboeren i det daglige?

Fysisk funksjon eller mobilitet og hjelpemidler. Har beboeren fysiske plager eller andre funksjonsnedsettelse som påvirker hvordan personen fungerer i det daglige og/eller behov for tilrettelegging i bolig?

Hjelpebehov i dag. Hvilken hjelp mottar beboeren i dag?

Annet. Utgjør beboeren en risiko for seg selv og/eller andre eller omgivelsene?

I [Vedlegg 5 Hjelpearke til bosettingssamtale for å kartlegge om beboeren har behov for tilrettelegging \(særlig hensyn\) ved bosetting](#) finner dere et ark med flere spørsmål og hjelpepunkter dere kan bruke når dere skal beskrive beboerens behov for tilrettelegging.

2.5.1.1 Eksempler på beskrivelser av behov for tilrettelegging

Har beboeren fysiske plager eller andre funksjonsnedsettelse som påvirker hvordan de fungerer i det daglige og/eller behov for tilrettelegging i egen bolig?

- Beboeren kan ikke gå i trapper grunnet nedsatt bevegelse i venstre ben. Det er også vanskelig for han å gå lengre strekninger grunnet smerter. I perioder har han behov for å bruke rullestol til avlastning, både ute og i bolig.

Mottar beboeren hjelp i dag?

- Beboeren får medisintildeling og still to ganger daglig fra hjemmesykepleien og har oppfølging av kreftkoordinator. Beboeren får behandling ved spesialisthelsetjenesten ved xx avdeling.

2.5.1.2 Hva er ikke relevante opplysninger?

Vi trenger ikke opplysninger om hvilke diagnoser en beboer har. Helseopplysninger skal gå fra helse i vertskommunen til helse i bosettingskommunen. Det er heller ikke nødvendig med opplysninger om forhold som ikke påvirker beboerens daglige fungering eller som blir håndtert ved oppfølging av en fastlege.

Det er noen unntak, som for eksempel beboere som trenger dialysebehandling flere ganger i uken eller beboere som er under Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) hvor behandler og utleveringssted for medisiner må være på plass før bosettingen.

2.5.1.3 Eksempler på ikke bosettingsrelevante opplysninger

Opplysninger som ikke er relevante for bosetting er

- høyt blodtrykk, allergi eller annet som følges opp av fastlegen
- forhold som ikke påvirker personen i dagliglivet eller valg av bolig
- behov for synsundersøkelse eller tannbehandling
- ønske om å bo i en del av Norge som har mildere klima
- nærhet til sykehus og helsetjenester grunnet behov for behandling et par ganger i året

2.5.2 Enslige mindreårige med og uten følgeperson

Det er særskilte krav til bosettingssamtalen med enslige mindreårige med og uten følgeperson.

De viktigste bosettingsrelevante opplysningene fra bosettingssamtalen skal registreres i feltet «bosettingsmerknad» i IMDinett Mottak.

Opplysningene er

- familie i Norge (navn og adresse)
- utdanning i hjemlandet
- selvstendighetsgrad. Begrunn valgt grad av selvstendighet
- asylmottakets anbefaling til bo- og omsorgsløsning, for eksempel hybel, bofellesskap med oppfølging, døgnbemannet bofellesskap, slektsplassering, vertsfamilie, institusjon. Begrunn anbefalingen.
- behov for tilrettelegging (særlig hensyn) som for eksempel oppfølging av BUP i spesialhelsetjenesten.

For enslige mindreårige med følgeperson skal du i tillegg spørre om:

- Hvordan kjenner du og følgepersonen hverandre? Er dere i slekt med hverandre?
 - Hvis dere ikke er i slekt, hvor lenge har dere kjent hverandre? Hvor traff dere hverandre?
- Har du det bra sammen med følgepersonen?
- Hva gjør dere sammen?
- Er det noe du trenger hjelp til, som følgepersonen ikke kan hjelpe deg med?
- Er du trygg sammen med følgepersonen?
- Har følgepersonen noen gang gjort noe som har gjort deg redd eller lei deg?
- Ønsker du å fortsette å bo sammen med følgepersonen?
 - Hvis ikke, kan du fortelle litt om grunnen til det?
 - Hvis ja, kan du fortelle litt om grunnen til det?

Du må også snakke med ansatte på mottaket som har observert relasjonen mellom de to. Hvordan fungerer samhandlingen mellom dem, for eksempel sosialt, ved måltider, opphold i fellesrom, oppfølging av skole/helse og lignende.

Individuell kartleggingsplan er et viktig dokument i bosettingsarbeidet, og i arbeidet med å avklare forutsetninger og behov for tilrettelegging ved bosetting. Se [UDIs veileder om arbeid med individuell kartlegging og tiltaksplan for enslige mindreårige i ordinære asylmottak](#).

Oppsummer de viktigste resultatene fra individuell kartleggingsplan under «bosettingsmerknad» i IMDinett Mottak. IMDi bruker oppsummeringen når de forespør en kommune om bosetting. Dere finner punkter som kan være til hjelp i [Vedlegg 6 Hjelpetekst til bosettingssamtale med enslige mindreårige med og uten følgeperson](#).

Etter at den enslige mindreårige har fått tildelt kommune (søkt ut) skal du sende kartleggingsplan og tiltaksplan til kommunen senest to uker før forventet bosettingsuke.

Før du sender kartleggingsplan og tiltaksplan til kommunen, skal den være gjennomgått og signert av den enslige mindreårige og representanten eller vergen.

2.5.3 Beboere ved Særskilt bo- og omsorgsløsning og Særskilt pleie- og omsorgsløsning

IMDi trenger mer utfyllende opplysninger om beboere som bor på Særskilt bo- og omsorgsløsning eller Særskilt pleie- og omsorgsløsning. Disse asylmottakene har ofte tilgang til flere opplysninger enn hva ordinære asylmottak har om sine beboere.

Bosettingsprosessen for beboere ved disse asylmottakene er ofte lengre enn gjennomsnittet for beboere ved ordinære asylmottak. Det betyr at dere må oppdatere bosettingsrelevante opplysninger jevnlig, for å sikre at IMDi har det de trenger.

Hvis det er endringer i behovet for tilrettelegging ved bosetting skal dere legge dem inn i IMDinett Mottak fortløpende, se punkt 2.5.4. I tillegg skal dere skrive en oppdatert vurdering (funksjonsrapport) minimum hver sjettede måned og sende den per post til IMDi. Dere skal registrere i IMDinett Mottak at vurderingen er sendt. Dere får funksjonsrapportmalen av mottaksoppfølger. Oppdatert funksjonsrapport sendes per post til IMDi, postboks 672, 8508 Narvik.

Hvis det ikke har vært endringer i behovet siden forrige rapport skal dere notere det i IMDinett Mottak. Dere trenger ikke å sende en ny rapport.

2.5.4 Nye opplysninger som framkommer etter at bosettingssamtale er gjennomført

Asylmottaket og akuttinnkvarteringen kan ikke endre opplysninger i IMDinett Mottak etter at bosettingssamtalen er ferdigstilt. Hvis det dukker opp nye bosettingsrelevante opplysninger, kan dere dele dem med IMDi ved å opprette en intern bosettingsmerknad i IMDinett Mottak. Klikk på knappen «send e-postvarsel» til IMDi. Se brukerveiledning til IMDinett Mottak.

Informasjon om beboere skal gå via IMDi, og ny informasjon som ikke er delt med IMDi tidligere, skal ikke formidles direkte til kommunen. Det gjelder også beboere som er søkt ut til en kommune.

2.6 IMDis arbeid med å finne bosettingskommune

Når en beboer har fått oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosetting med offentlig hjelp, har gjennomført bosettingssamtalen og kompetansekartlegging, starter IMDi arbeidet med å finne bosettingskommune. I noen saker kan det ta tid. IMDi kan ikke informere om hvilken kommune de har vært i kontakt med. I noen tilfeller må IMDi spørre flere kommuner før en kommune sier ja til bosetting. Asylmottak og akuttinnkvarteringer vil bare få informasjon om at IMDi jobber med bosettingssaken. Beboeren får ikke endret status i IMDinett Mottak før det er inngått avtale om bosetting med en kommune.

Hvis beboere i asylmottak og akuttinnkvarteringer ønsker kontakt med IMDi om bosettingssaken sin, må de snakke med en ansatt på mottaket, som tar det videre. All kommunikasjon om beboere skal gå gjennom de ansatte.

Informasjon IMDi deler med kommunen er anonymisert frem til det er avtalt bosetting. Hvis asylmottak eller akuttinnkvarteringen blir kontaktet av en kommune om en konkret bosettingssak, og det ikke er inngått avtale om bosetting, skal dere henvise kommunen til IMDi. Asylmottak og akuttinnkvarteringer skal ikke dele informasjon om en beboer til kommunen, før det er avtalt at beboeren skal bosettes der (søkt ut).

Når det er inngått avtale om bosetting i en kommune, får kommunen vite hvilket asylmottak eller akuttinnkvartering beboeren bor på.

2.7 Kontakt med bosettingskommunen

Når IMDi har funnet en kommune, får asylmottaket eller akuttinnkvarteringen melding i IMDinett Mottak med navnet på kommunen og forventet uke beboeren skal bosettes.

Beboerne får tilsendt bosettingsvedtak fra IMDi med informasjon om hvilken kommune de skal bosettes i. De får ikke informasjon om forventet bosettingsuke.

Når beboere har fått bosettingskommune (utsøkt), kontakter asylmottaket eller akuttinnkvarteringen kommunen, for å avtale konkret flyttedato og det praktiske rundt flyttingen. Det er asylmottaket eller akuttinnkvarteringen som organiserer flyttingen i samarbeid med kommunen. IMDi deltar ikke i organiseringen av flyttingen.

2.8 Organisering av reise til bosettingskommunen

Når dere får beskjed om at en beboer er tildelt en bosettingskommune, må dere ta kontakt med kommunen for å organisere flyttingen. Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen bestiller reisen gjennom Berg-Hansen, organiserer reisen og betaler for den frem til nærmeste knutepunkt (flyplass, togstasjon og busstasjon). Kommunen skal betale reisen fra knutepunktet til ankomststedet.

- Hovedregelen er at reisen skal foregå med kollektivtransport. Hvis det ikke er hensiktsmessig, må dere kontakte UDIs regionkontor for å få skriftlig godkjenning før dere bestiller reisen. Regionkontoret kan gjøre en skjønnsmessig vurdering av om det er nødvendig å tilrettelegge reisen.
- Det er begrensninger på hvor mye bagasje beboeren kan ta med seg. Vanligvis kan en person ta med seg tre kolli. Dere må undersøke med reiseoperatøren om hva som er grensen.
- Sørg for at beboere som får en total reisevei på tre timer eller mer får mat og drikke på reisen.
- Beboere som har egen bil, kan få dekket utgifter til reisen tilsvarende det en billett med kollektivtransport per person i bilen koster. For å få dekket utgiftene må beboeren fylle ut og signere et [egenerklæringsskjema](#) før reisen. Bilen må ha gyldig internasjonal trafikksforsikring (Grønt kort). Hvis beboeren ikke har grønt kort, kan beboeren ta kontakt med Tolletaten når beboeren kommer til Norge for å [betale grenseforsikring eller omregistrere bilen](#). Beboeren må dekke eventuelle merkostnader med å kjøre bilen, selv.
 - Asylmottakene legger ut for beboerne, og UDI refunderer summen som «direkte refunderbar ytelse».
- Bosettingskommunen tar imot beboeren ved ankomst, etter avtale med asylmottaket eller akuttinnkvarteringen.
- Registrer beboeren som bosatt i Mot-portalen, se [Vedlegg 11 Informasjon om registrering i Mot-portalen](#).

Tillegg for enslige mindreårige med eller uten følgeperson

- Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen skal informere representanten om den planlagte flyttingen snarest mulig.
- Når den enslige mindreårige har fått tildelt kommune (søkt ut) skal mottaket sende kartleggingsplanen og tiltaksplanen til kommunen innen to uker før den forventede bosettingsuken.
- Før kartleggingsplan og tiltaksplan sendes til kommune, skal den være gjennomgått og signert av den enslige mindreårige og representant/verge.
- Asylmottak og akuttinnkvartering skal sende flyttemelding per post til
 - statsforvalteren
 - skole

2.9 Bosettingsnekt

Det er frivillig å bli bosatt i en kommune. Beboere får kun ett tilbud om bosettingskommune.

Beboere har rett til plass i asylmottak eller akuttinnkvartering frem til IMDi har funnet en plass i en kommune³. Rett til plass gjelder frem til datoen de skal flytte til en kommune.

For å unngå at en beboer nekter å bli bosatt må asylmottaket og akuttinnkvarteringen ta seg tid til å gi informasjon, lytte til beboerne og gjennomføre samtaler etter behov. Temaet i samtalene kan være

- konsekvenser ved å ikke ta imot tilbudet fra IMDi
- rettigheter ved å ta imot tilbudet fra IMDi
- informasjon om kommune, for eksempel vise på kart, innhente informasjon om tilbud i kommunen, Teams-møte med kommunen beboer skal bosettes i

Hvis beboere velger å ikke ta imot tilbudet fra IMDi om bosetting eller takker nei til boligen kommunen tilbyr, mister de retten til

- plass på asylmottak eller akuttinnkvartering
- å delta i introduksjonsprogrammet
- å motta introduksjonsstønnad (lønn)
- å få økonomisk støtte fra kommunen
- å få dekket reiseutgifter når de flytter til en kommune
- bolig fra en kommune

Beboerne har fortsatt rett til gratis norskopplæring med samfunnskunnskap.

Barn under 16 år har rett og plikt til å gå på skole. Ungdom mellom 16 og 18 år har rett til videregående opplæring.

Enslige mindreårige med eller uten følgeperson mister ikke retten til mottaksplass hvis de nekter å bli bosatt. I saker der følgepersonen mister mottaksplassen sin, skal UDI tildele den enslige mindreårige plass ved asylmottak for enslige mindreårige. Hvis den enslige mindreårige er under 15 år, skal UDI kontakte Bufetat for tildeling av plass ved omsorgssenter.

2.9.1 Rutine ved bosettingsnekt

Når en beboer nekter å flytte til tildelt kommune, skal asylmottaket eller akuttinnkvarteringen varsle IMDi på post@imdi.no så snart som mulig, med kopi til bosettingframottak@udi.no og

³ [se utlendingsloven § 95](#)

regionkontor eller Ankomst- og transittenheten. IMDi ber kommunen opprettholde bosettingstilbudet til beboeren har flyttet eller namsmannen har gjennomført utkastelsen. IMDi sender brev til beboeren med frist for flytting til kommunen med kopi til asylmottaket eller akuttinnkvarteringen og regionkontor eller Ankomst- og transittenheten.

UDI sender «Brev om konsekvenser av flyttenekt - varsel om stopp i basis» til beboeren. Hvis beboeren ikke flytter innen 14 dager sender UDI et nytt brev med «Varsel om utkastelse» og beboeren mister basisutbetalingen. Samtidig sender UDI brev til namsmannen med «Begjæring om tvangsfravikelse» fordi beboeren oppholder seg urettmessig på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen. Namsmannen kommer på døren for å gjennomføre utkastelsen. Les mer i [Vedlegg 7 Rutiner ved bosettingsnekt](#).

3 Kontaktinformasjon til IMDi

Hvis du som er ansatt i asylmottak eller akuttinnkvartering har spørsmål om en konkret bosettingssak, kan du kontakte IMDi på e-post

- mottak@imdi.no, for henvendelser om enkeltsaker
- bosettingem@imdi.no, for henvendelser om enslige mindreårige med eller uten følgeperson

Det tar vanligvis mellom 1 til 3 dager å få svar på henvendelsen. Hvis henvendelsen ikke kan vente og du må ha tilbakemelding før det har gått tre dager, kan du kontakte IMDi på telefon 40 00 19 60. Kontaktsenteret for bosetting er åpent mandag kl. 10.00–14.00 og tirsdag til fredag kl. 09.00–14.00.

Beboerne skal ikke ta kontakt med IMDi om bosettingssaken sin. Hvis de gjør det vil de bli bedt om å ta kontakt med mottaksansatte, som kan ta dialogen videre med IMDi.

Sensitive personopplysninger skal sendes per post til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Postboks 672, 8508 Narvik.

Vedlegg 1 Sjekkliste til bosettingssamtale

Før samtalen

Inviter beboeren til samtalen.

- Gi beboeren [Vedlegg 2 Informasjon før bosettingssamtale for voksne og barn i familier \(oversatt\)](#) eller [Vedlegg 3 Informasjon før bosettingssamtale for enslige mindreårige med eller uten følgeperson \(oversatt\)](#).
- Bestill tolk.
- Reserver egnet rom, med PC.
- Se [Vedlegg 9 Samtalemotodikk og tilrettelegging for bosettingssamtalen](#).

Til samtalen

- Sett frem kaffe, te eller saft og kjeks.
- Legg frem penn og papir til å notere eller lage Meny Agenda.
- Ta gjerne med et spill eller tegnesaker til samtalen med barn.
- Finn frem brukerveilederen for IMDinett Mottak.
- Finn frem [Vedlegg 5 Hjelpearke til bosettingssamtale for å kartlegge om beboeren har behov for tilrettelegging \(særlig hensyn\) ved bosetting](#).
- Finn frem [Vedlegg 6 Hjelpearke til bosettingssamtale med enslige mindreårige med eller uten følgeperson](#).
- Finn frem [Vedlegg 4 Informasjon som skal gis i bosettingssamtalen](#).
- Skriv ut [IMDis brosjyre om bofellesskap til beboer\(e\) over 18 år](#).

Under samtalen

- Kvalitetssikre og oppdatere bosettingsrelevante opplysninger
- Registrering i IMDinett Mottak
- Del ut IMDis brosjyre om bofellesskap til beboere over 18 år

Informer om

- innholdet i vedtaket
- oppholdskort og reisebevis
- bosetting med offentlig hjelp
- konsekvenser ved å ikke ta imot tilbudet fra IMDi om bosetting i en kommune eller takker nei til boligen kommunen tilbyr
- avtalt selvbosetting
- bosetting på eget initiativ
- rettigheter og plikter før og etter bosetting
- dokumentasjon på utdanning og arbeidserfaring
- boformer

- praktisk informasjon om kommende flytting
- informasjon om praktiske oppgaver beboeren bør gjøre i forkant av flytting til bosettingskommune

Vedlegg 2 Informasjon om bosettingsamtale for voksne og barn i familier (Norsk)

Når du får oppholdstillatelse i Norge, vil de ansatte på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen snakke med deg om et sted å bo. De gir deg informasjon om at du kan bli bosatt i en kommune og hvordan det foregår. De gir også beskjed til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) som skal finne en kommune du kan flytte til. IMDi trenger også å vite om det er opplysninger om deg som er særlig viktige når de skal prøve å finne riktig kommune til deg.

Bosettingsamtalen

Bosettingsamtalen er for alle over 18 år og familien kan ha den sammen.

Barn i familie eller medfølgende barn skal få anledning til å bli hørt og orientert om forhold som angår dem. Barn over 12 år skal få tilbud om å ha en egen bosettingsamtale hvis de ønsker det.

Bosettingsamtalen skal skje på et språk du forstår.

Du får beskjed fra de ansatte på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen om når du skal ha samtalen og hvor du skal møte opp.

I brevet du får fra UDI om oppholdstillatelsen din, er det lenke til en informasjonsfilm om rettighetene og pliktene dine. Det er viktig at du ser filmen.

Temaer i samtalen

Tilknytning til en kommune

Hvis du har ektefelle, samboer eller registrert partner, foreldre, barn eller barnebarn som allerede bor i en kommune, kan IMDi prøve å ta hensyn til det når de skal finne en kommune du kan bo i.

Hvis du har fått fast jobb eller utdanning i en kommune, må du gi beskjed om det.

Behov for tilrettelegging

Hvis du har du behov for tilrettelegging, må IMDi og bosettingskommunen få beskjed om det. Det kan for eksempel være om du trenger ekstra hjelp og/eller hjelpemidler i dagliglivet, at du har problemer med å gå i trapper eller ikke kan gå lange avstander. Det kan også være at du trenger hjelp med personlig hygiene, renhold i egen bolig, å lage mat, ta medisiner eller annet.

Vi trenger ikke opplysninger

- som ikke påvirker hvilken bolig du kan bo i
- som ikke påvirker deg i dagliglivet
- som fastlegen din kan hjelpe deg med

Hvis du har fått midlertidig kollektiv beskyttelse kan du få disse spørsmålene i bosettingsamtalen:

- Har du kjæledyr i Norge?
- Hva er den høyeste utdanningen du har oppnådd? Innen hvilke(t) fagfelt?
- Hva var det siste yrket du hadde i hjemlandet ditt?
- Hvilke språkkunnskaper har du?
- Har du førerkort?

- Har du bil i Norge?

IMDi finner en kommune du kan bo i

Etter bosettingssamtalen tar IMDi kontakt med flere kommuner, og du får tilbud om en kommune å bo i. Du får bare ett tilbud. Kommunen kan være hvor som helst i Norge. Det er frivillig om du vil bo der. Du kan ikke klage på valget av kommune du har fått tildelt fra IMDi.

Kommunen finner bolig til deg

Det er bosettingskommunen som finner bolig til deg. Boligen er møblert og av enkel standard. Type bolig og størrelsen på den vil variere.

Kommunen bestemmer hvilken bolig du får tilbud om, om du må bo sammen med andre og eventuelt med hvem. I bosettingssamtalen får du en brosjyre med mer informasjon om bosetting i bofellesskap. Brosjyren er oversatt til engelsk, arabisk, ukrainsk og russisk.

Hvis du ikke tar imot tilbudet

Hvis du velger å ikke ta imot bosettingstilbudet eller boligen du blir tilbudt, mister du

- retten til en plass i asylmottak
- økonomiske ytelser i asylmottak
- retten til å delta på introduksjonsprogrammet og motta introduksjonsstønnad
- å få en bolig i kommunen
- økonomisk støtte fra kommunen, og du må klare deg selv
- retten til å få dekket reiseutgiftene når du flytter til kommune

Hvis du lurer på noe

Hvis du har spørsmål om bosettingssaken din, kan du snakke med dem som jobber på mottaket. De kan kontakte IMDi for deg. Noen ganger tar det tid for IMDi å finne kommune. Av og til må de spørre flere kommuner før en kommune sier ja til at du kan flytte dit. Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen kan få informasjon om at IMDi jobber med bosettingen din, men IMDi kan ikke informere om hvilken kommune de har vært i kontakt med.

Registrering av opplysninger om deg

De ansatte på mottaket registrerer opplysningene dine i IMDis datasystem, slik at IMDi får opplysningene.

Opplysningene IMDi deler med kommunen er anonymisert frem til kommunen har sagt ja til å bosette deg.

Når kommunen har sagt ja til å bosette deg, får kommunen tilgang til opplysninger som er relevante for å bosette deg på en god måte.

Vedlegg 3 Informasjon om bosettingssamtale for deg som er enslig mindreårig med eller uten følgeperson (Norsk)

Når du får oppholdstillatelse i Norge, vil de ansatte på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen snakke med deg om å flytte for å bo i en kommune. Du får informasjon om hvordan det blir ordnet. Da ansatte på mottaket gir også Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) beskjed om at du trenger et sted å bo. Det er de som skal finne en kommune du kan flytte til. IMDi trenger også å vite om det er opplysninger om deg som er særlig viktige når de skal prøve å finne riktig kommune til deg.

Samtale om å flytte til en kommune

Bosettingssamtalen er for deg som er under 18 år, alene og som kom til Norge alene eller med en som fulgte deg hit.

De som jobber på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen gir deg beskjed om når du skal ha samtalen og hvor du skal møte opp. Samtalen skal være på et språk du forstår.

I brevet du har fått fra UDI der det står at du kan bli i Norge, er det lenke til en informasjonsfilm om rettighetene og pliktene dine. Det er viktig at du ser filmen.

I samtalen går dere igjennom og oppdaterer kartleggings- og tiltaksplanen. Dere snakker om hva det er viktig at IMDi får opplysninger om, for at de skal finne kommune til deg.

Temaer i samtalen

Tilknytning til en kommune

Hvis du har ektefelle, samboer eller registrert partner, foreldre eller barn som allerede bor i en kommune kan IMDi prøve å ta hensyn til det når de skal finne en kommune du kan bo i.

Hvis du har fått tilbud om jobb eller utdanning i en kommune, må du gi beskjed om det.

Bolig og omsorgstilbud

- Kjenner du noen du ønsker å bo sammen med?
- Kan du lage mat, vaske rommet, planlegge hverdagen og stå opp om morgenen selv?
- Er det noe du trenger hjelp til?
- Trenger du at noen er der for deg i hverdagen?

Hjelp i hverdagen

Hvis du trenger hjelp i hverdagen, som det er viktig at IMDi og bosettingskommunen vet om, må du gi beskjed om det i bosettingssamtalen. Det kan for eksempel være at du

- trenger bolig på ett plan
- trenger hjelp av hjemmesykepleien
- trenger oppfølging av spesialisthelsetjenesten, som for eksempel BUP
- ikke kan gå lange avstander
- trenger hjelpemidler

Hvis du bor på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen sammen med personen som fulgte deg til Norge, vil vi spørre deg om

- hvilken relasjon du har til personen

- hvor lenge du har kjent personen
- hvor lenge personen har hatt omsorgsansvar for deg
- det er noe du trenger hjelp til, som den som fulgte deg til Norge ikke kan hjelpe deg med
- du er trygg sammen med personen
- personen noen gang har gjort noe som har gjort deg redd eller lei deg
- du vil fortsette å bo sammen med personen
- du vil bo i samme kommune, men ikke i samme bolig som personen

IMDi finner en kommune du kan bo i

Etter bosettingssamtalen tar IMDi kontakt med flere kommuner, og du får tilbud om en kommune å bo i. Du får bare ett tilbud om en kommune. Den kan være hvor som helst i Norge. Det er frivillig om du vil bo der. Du kan ikke klage på valget av kommune du har fått tildelt fra IMDi.

Hvis du bor sammen med personen som fulgte deg til Norge, og personen ikke tar imot tilbudet om å bo i kommunen dere får tilbud om, får du tilbud om å bo midlertidig på et mottak med andre som er under 18 år og alene, eller på et omsorgssenter, frem til du blir bosatt.

Kommunen finner en bolig til deg

Når du blir bosatt er det bosettingskommunen som finner bolig til deg. Boligen er møblert og av enkel standard. Typen bolig og størrelsen på den vil variere.

Kommunen bestemmer hvilken bolig du får tilbud om, om du må bo sammen med andre og eventuelt med hvem.

Her ser du noen eksempler på hvordan du som er under 18 år og alene, kan bo i en kommune. Du kan

- bo med familie
- bo med personen du kom til Norge sammen med
- bo hos en vertsfamilie
- bo i fosterhjem
- bo på en institusjon som har voksne på jobb hele døgnet
- bo i bofellesskap som har voksne på jobb hele døgnet
- bo i bofellesskap der det er voksne som følger deg opp når det er behov for det
- bo på hybel og få hjelp når du trenger det

Hvis du lurer på noe

Hvis du har spørsmål om bosettingssaken din, kan du ta kontakt med dem som jobber på mottaket. De kan kontakte IMDi for deg. Noen ganger tar det tid å finne kommune. Noen ganger må IMDi spørre flere kommuner før en kommune sier ja til at du kan flytte dit. Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen kan få informasjon om at IMDi jobber med bosettingen din, men IMDi kan ikke informere om hvilken kommune de har vært i kontakt med.

Registrering av opplysninger om deg

De ansatte på mottaket registrerer opplysningene dine i IMDis datasystem, slik at IMDi får opplysningene.

Opplysningene IMDi deler med kommunen er anonymisert frem til kommunen har sagt ja til å bosette deg.

Når kommunen har sagt ja til å bosette deg, får kommunen tilgang til opplysninger som er relevante for å bosette deg på en god måte.

Når du har fått en kommune du kan bo i

Når du har fått beskjed om hvilken kommune du skal bo i, sender asylmottaket eller akuttinnkvarteringen den oppdaterte kartlegging- og tiltaksplanen til kommunen. Du og representanten eller vergen din må samtykke og skrive under på at kommunen kan få alle dokumentene dine.

Vedlegg 4 Informasjon som skal gis i bosettingsamtalen

Asylmottak og akuttinnkvarteringer skal informere beboerne om bosettingsprosessen i bosettingsamtalen. Det kommer i tillegg til modul 11 i informasjonsprogrammet.

Her kommer informasjon om temaene dere skal snakke om i bosettingsamtalen.

Innholdet i vedtaket

UDI skal informere beboere som har fått vedtak om opphold om rettighetene og pliktene de har. Det er lenke til en informasjonsfilm i vedtaket. Filmen er oversatt til ulike språk, og det er viktig at de ser den.

Her kan dere se en [eksempelfilm på tillatelse etter utlendingsloven § 28 1a](#).

Enslige mindreårige blir informert av advokaten sin. Unntaket er enslige mindreårige med midlertidig kollektiv beskyttelse som ikke har rett på advokat. For dem er det vergen som informerer.

Oppholdskort og reisebevis

Vedtaket beskriver hvordan beboere som har fått vedtak om opphold kan skaffe seg oppholdskort og reisebevis.

Bosetting med offentlig hjelp

Beboere som får innvilget individuell beskyttelse eller midlertidig kollektiv beskyttelse er i målgruppen for bosetting med offentlig hjelp. Det er Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet (IMDi) som har ansvaret for bosettingen. Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen skal registrere opplysningene fra bosettingsamtalen i IMDinett Mottak. IMDinett Mottak er datasystemet som blir brukt i bosettingsarbeidet.

På bakgrunn av opplysningene som er registrert snakker IMDi med mulige bosettingskommuner for å finne en passende kommune for beboerne.

Å ha tilknytning til en kommune fører ikke automatisk til bosetting i kommunen.

IMDi gir kun **ett tilbud** om kommune, og beboeren kan ikke klage på hvilken kommune de har fått tildelt⁴. Det er frivillig å bli bosatt i en kommune.

IMDi jobber for at alle skal få tildelt en bosettingskommune og bli bosatt så raskt som mulig. Noen grupper blir prioritert. For beboere som bor i asylmottak eller akuttinnkvarteringer gjelder det enslige mindreårige og familier med barn.

Konsekvenser ved å ikke ta imot tilbudet fra IMDi om bosetting i en kommune eller takke nei til boligen kommunen tilbyr

Hvis en beboer velger å ikke ta imot bosettingstilbudet, mister beboeren tilbudet om introduksjonsprogram, bolig i regi av kommunen og økonomisk støtte, og må klare seg selv. Beboeren mister også retten til mottaksplass og økonomiske ytelser i asylmottak. Hvis det gjelder enslig mindreårig med følgeperson, må dere varsle representanten eller vergen og informere om at den enslige mindreårige blir tilbudt plass i mottak for enslige mindreårige. Det er viktig at asylmottak og akuttinnkvarteringer informerer beboerne godt om konsekvensene av å takke nei til bosettingstilbudet. Dere finner nærmere informasjon om bosettingsnekt finner i punkt [2.9 Bosettingsnekt](#) og [Vedlegg 7 Rutiner ved bosettingsnekt](#).

⁴ Integreringsloven § 46 fjerde ledd

Avtalt selvbosetting

Denne ordningen går ut på at beboere som ikke har fått tildelt bosettingskommune, finner bolig selv. Hvis kommunen kan ta imot beboeren, må kommunen avtale det med IMDi. Det er frivillig for kommunen å tilby avtalt selvbosetting. IMDi og UDI har ikke oversikt over hvilke kommuner som tilbyr avtalt selvbosetting.

Det varierer hvor lang tid det tar fra en beboer har gjennomført bosettingssamtalen til hen får tildelt kommune. IMDi og UDI kan ikke sette bosettingssaken på vent, for at beboeren skal finne egen bolig.

Asylmottaket og akuttinnkvarteringen kan finne mer informasjon om avtalt selvbosetting i modul 11 i informasjonsprogrammet og på [Bosetting av flyktninger som finner bolig på egen hånd | IMDi](#)

Bosetting på eget initiativ

Hvis en beboer har fått oppholdstillatelse, er i målgruppen for bosetting med offentlig hjelp og flytter ut av asylmottaket eller akuttinnkvarteringen før IMDi har inngått avtale om bosetting med en kommune, blir bosettingssaken avsluttet. Beboeren blir skrevet ut av asylmottaket eller akuttinnkvarteringen og IMDi anser personen som selvtablert i en kommune. Beboeren får ikke tilbud om bosetting med offentlig hjelp fra IMDi og kan miste retten til introduksjonsprogram.

Rettigheter og plikter før bosetting

Vertskommunens ansvar når beboere har fått individuell oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosetting med offentlig hjelp

Vertskommunen har ansvar for å tilby beboere i asylmottak og akuttinnkvarteringer opplæring i norsk og samfunnskunnskap og sørge for kompetansekartlegging før bosetting.

Beboerne har rett og plikt⁵ til å delta i opplæringen og gjennomføre kartleggingen.

For beboere ved Særskilt bo- og omsorgsløsning og Særskilt pleie- og omsorgsløsning må asylmottaket gjøre individuelle vurderinger av den enkeltes forutsetninger for å delta. Hvis asylmottaket vurderer at beboerne ikke kan nyttiggjøre seg av vertskommunens tilbud om kompetansekartlegging skal mottaket notere det i feltet Intern bosettingsmerknad i IMDinett Mottak.

Asylmottaket og akuttinnkvarteringen må gi informasjon om og motivere beboerne til å gjennomføre kompetansekartlegging og delta i opplæringen i norsk og samfunnskunnskap.

Det er viktig at asylmottaket og akuttinnkvarteringen har et godt samarbeid med vertskommunen.

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Asylmottaket og akuttinnkvarteringer skal tilby beboerne opplæring så snart som mulig og senest innen tre måneder etter at retten og plikten har inntrådt, eller når det blir fremsatt krav om deltagelse.

⁵ [Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid \(integreringsloven\) - Kapittel 6 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap - Lovdata](#)

Beboere med midlertidig kollektiv beskyttelse har [rett til opplæring i norsk etter bosetting med offentlig hjelp, men ikke før bosetting](#). De har hverken rett eller plikt til opplæring i samfunnskunnskap før eller etter bosetting.

Kompetansekartlegging

Bosettingskommunen bruker kompetansekartleggingen⁶ for å planlegge og tilrettelegge introduksjonsprogrammet og andre integreringstiltak for beboere over 18 år. Det er registrert informasjon om språkkunnskaper, utdanning, yrkeserfaring og uformell kompetanse. Registrering av kompetanse kan hjelpe beboerne til å komme raskere i arbeid eller i utdanning etter bosetting.

I integreringsmottak er også beboere som har høy sannsynlighet for å få opphold i målgruppen for kompetansekartlegging.

Vertskommunen har 14 dagers frist fra vedtaksdato til å gjennomføre kompetansekartleggingen. Hvis dere vet at kompetansekartleggingen ikke er gjennomført innen 14 dager, må dere minne vertskommunen om det. Hvis det fortsatt ikke er gjennomført, kontakter dere IMDi som følger opp videre.

Beboere med midlertidig kollektiv beskyttelse har [rett til kompetansekartlegging etter bosetting med offentlig hjelp](#), ikke før bosetting.

Dokumentasjon på utdanning og arbeidserfaring

Beboere som kan skaffe dokumentasjon på tidligere utdanning og arbeidserfaring bør motiveres til å gjøre det hvis de ikke har gjort det tidligere. Asylmottaket skal bistå med å sende dokumentasjon på høyere utdanning til oversettelse og dekke utgiftene til det.

Rettigheter og plikter etter bosetting

Integreringsloven

Det er enkelte forskjeller i rettigheter og/eller plikter i integreringsloven mellom dem som får innvilget beskyttelse på individuelt grunnlag etter utlendingsloven §28 eller opphold etter utlendingsloven §38 og dem som får innvilget midlertidig kollektiv beskyttelse etter utlendingsloven §34. Det står [nærmere beskrevet på IMDis nettsider](#).

Dere finner også informasjon om endringene i IMDis brosjyre [Om arbeid, opplæring og introduksjonsprogram](#) på engelsk, ukrainsk og russisk.

Boformer

Bolig

Kommunen finner en egnet bolig, som regel av enkel standard. Det kan være en leilighet, hybel eller enebolig, avhengig av størrelsen på husstanden og boligtilgangen i kommunen. Noen kan bli tilbudt bosetting i bofellesskap, hvor de må dele enkelte fasiliteter med andre. Beboere har normalt ikke mulighet til å velge bolig og må akseptere det kommunen tilbyr. IMDi vil ikke gi ny bosettingskommune hvis beboeren velger å takke nei til boligen. Det er opp til kommunen hvilken boløsning de tilbyr.

⁶ [Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid \(integreringsloven\) - Kapittel 3 Tidlig kvalifisering - Lovdata](#)

Husleie og andre utgifter dekkes av den enkelte gjennom introduksjonsstønad, eventuelt andre inntekter.

Bofellesskap

Mange kommuner har mangel på egnede boliger for å bosette flyktninger. Noen vil derfor gi flyktingene tilbud om å dele bolig med en eller flere andre, i bofellesskap.

IMDi har utarbeidet et [informasjonsskriv til mottaksansatte som gjennomfører bosettingssamtalen](#).

Praktisk informasjon om kommende flytting

Når IMDi har funnet en kommune, får beboeren tilsendt et bosettingsvedtak med informasjon om hvilken kommune personen skal bosettes i og forventet bosettingsuke. Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen får den samme informasjonen i IMDinett Mottak. Det er asylmottaket eller akuttinnkvarteringen som avtaler konkret flyttedato og det praktiske rundt flyttingen sammen med bosettingskommunen.

Som hovedregel blir det brukt kollektivtransport som buss, bil eller tog. Det er begrensninger på hvor mye bagasje beboeren kan ta med seg. Vanligvis vil en person kunne ta med seg tre kofferter, for eksempel tre koffertene eller bagger.

Beboere som har egen bil, kan få dekket utgifter til reisen tilsvarende billett med kollektivtransport per person i bilen. Dere kan [lese mer om organisering av reise til bosettingskommune i punkt 2.8](#).

Informasjon til beboere om praktiske oppgaver som bør gjøres i forkant av flytting til bosettingskommune

Søke barnetrygd

Hvis beboere med omsorg for barn under 18 får oppholdstillatelse, og barnet oppholder seg i Norge i minst 12 måneder skal de søke om barnetrygd. Hvis de trenger hjelp til å søke, skal ansatte ved asylmottaket eller akuttinnkvarteringen bistå dem. De kan søke både digitalt og på papir. På [NAV sin side om barnetrygd](#) finner du mer informasjon.

Bytte av skole eller barnehage

Beboere som har omsorg for mindreårige barn, bør gi barnas skole eller barnehage informasjon om ny bosettingskommune. Da kan ny skole eller barnehage motta nødvendige opplysninger for å ivareta barna på best mulig måte.

Overføring av pasientjournal til ny fastlege

Ikke alle flyktninger som blir bosatt i en kommune får tildelt fastlege automatisk. Hvis beboerne trenger hjelp med [å bytte fastlege kan bosettingskommunen hjelpe dem](#).

Ved bytte av fastlege må beboeren be sin gamle fastlege om å overføre pasientjournalen til den nye legen. En pasientjournal inneholder legens notater i forbindelse med behandling og oppfølging. Informasjon fra sykehus, spesialister og andre helseinstitusjoner, som svar på røntgenbilder eller andre prøver, blir også samlet i journalen.

Hvis en beboer får oppfølging av annen kommunal helsetjeneste bør personen gi dem informasjon om hvilken bosettingskommune de flytter til.

Du finner mer informasjon på Helsenorge om [generell helsehjelp](#) som er oversatt til engelsk, ukrainsk og russisk og [helsehjelp for asylsøkere og flyktninger](#) som er oversatt til flere språk.

Forny resepter på faste medisiner

Det er viktig at beboere som bruker faste medisiner fornyer resepten slik at de har tilgang til nødvendige legemidler den første tiden etter bosetting. Det kan ofte ta tid før personen får tildelt ny fastlege.

Hvis det er mulig bør beboere som bruker denne typen legemidler ta med seg nok medisiner for den første tiden etter bosetting. Enkelte medikamenter kan være bestillingsvare og det kan ta tid før apoteket i bosettingskommunen har dem.

Flyttemelding og adresseendring

Alle som flytter i Norge, har plikt til å [melde flytting innen åtte dager etter flyttingen](#). Det er personen selv som har ansvaret for å gjøre det.

For å sikre at beboere får brev og pakker etter at de er bosatt må de også [melde adresseendring til Posten](#).

Hvis beboerne trenger hjelp til å sende flyttemelding og adresseendring vil bosettingskommunen hjelpe dem.

Informasjon om elektronisk identitet

For å utføre digitale tjenester fra stat og kommune trenger beboerne elektronisk ID. Beboerne kan bestille to typer elektronisk identitet hvis de ønsker det. Bosettingskommunen kan hjelpe dem når de er bosatt.

MinID

MinID er en personlig elektronisk ID som gir tilgang til offentlige tjenester. Beboeren må ha fødselsnummer (11 siffer) for å bestille det. Aktiveringsbrevet for MinID blir sendt til folkeregistrert adresse og normal leveringstid er ti virkedager. Hvis beboeren ønsker å bestille aktiveringsbrevet bør det gjøres i god tid før bosettingen eller etter at beboeren er bosatt og den nye adressen er registrert i Folkeregisteret. Det er for å unngå at brevet kommer til asylmottaket eller akuttinnkvarteringen etter at beboeren har flyttet. Hvis beboeren trenger hjelp til å bestille aktiveringsbrevet kan bosettingskommunen hjelpe når beboeren er bosatt. Du finner mer informasjon på [MinID | Bli en digital borger](#) og [MinID | Hjelpesider for fellesløsninger](#). Nettsidene er oversatt til engelsk.

Buypass

Beboere som har midlertidig kollektiv beskyttelse, kan få elektronisk ID knyttet til smarttelefonen. Den heter «Buypass ID i mobil». Hvis beboeren trenger hjelp for å opprette Buypass kan bosettingskommunen hjelpe når personen er bosatt. Du kan lese mer om Buypass på [Tilgang til digitale tjenester fra det offentlige](#) og [Електронний ідентифікатор для до державних цифрових послуг у Норвегії](#). Nettsidene er oversatt til engelsk, ukrainsk og russisk.

Vedlegg 5 Hjelpearke til bosettingssamtale for å kartlegge om beboeren har behov for tilrettelegging (særlig hensyn) ved bosetting

Denne oversikten viser relevante emner med spørsmål og hjelpepunkter du kan bruke i bosettingssamtalen for å få en nærmere beskrivelse av behovene til beboeren.

Informasjon om diagnoser, rene helseopplysninger eller epikriser skal ikke legges inn i IMDinett Mottak.

Opplysningene som skal registreres

Opplysningene skal registreres i feltet **Særlig hensyn** i IMDinett Mottak.

Hørsel og syn

Har du nedsatt syn og eller hørsel som påvirker deg i det daglige?

- Jeg har nedsatt hørsel, også når jeg bruker høreapparat.
- Jeg er døv.
- Jeg har nedsatt syn, også når jeg bruker briller eller kontaktlinser
- Jeg er blind.

Kognitiv funksjon

Har du utfordringer med kommunikasjon på eget morsmål og hukommelse som påvirker deg i det daglige?

- Jeg har utfordringer med å kommunisere, forstå og bli forstått på eget morsmål.
- Jeg har utfordringer med korttids- eller langtidshukommelsen.

Fysisk funksjon, mobilitet og hjelpemidler

Har du fysiske plager eller andre funksjonsnedsettelse som påvirker hvordan du fungerer i det daglige og/eller behov for tilrettelegging i boligen?

- Jeg har vanskelig for å reise meg eller sette meg fra stolen eller sengen.
- Jeg har utfordringer med å gå opp og ned trapper.
- Jeg har utfordringer med å gå lengre enn 500 meter, for eksempel til butikken eller til skolen.
- Jeg bruker ulike hjelpemidler som stokk, krykker, rullator, rullestol, protese eller lignende.
 - Beskriv hvilke hjelpemidler.

Hjelpebehov i dag

Hvilken hjelp mottar du i dag?

- Jeg mottar hjemmetjenester.
 - Til hva og i hvilket omfang?
- Jeg får oppfølging av kreftkoordinator, psykisk helse, ruskonsulent (LAR), spesialisthelsetjeneste, dialyse eller lignende utover oppfølging av fastlege.

- Hvem får du oppfølging av og i hvilket omfang?
- Jeg får hjelp med daglige aktiviteter som å vaske meg, kle på seg selv, gå på toalettet, renhold i egen bolig eller rom, handle, lage mat eller lignende.
 - Hvem får du hjelp av? Familie eller nettverk, mottaket, hjemmesykepleien og i hvilket omfang?
 - Hvis du får bistand fra egen familie, trenger du oppfølging av andre enn familien når du er bosatt?

For asylmottaket og akuttinnkvarteringen

- Er det tiltak vi bør vurdere å innføre?
 - Hvilke, av hvem og i hvilket omfang?
 - Ønsker beboeren tiltaket?

Opplysningene under registreres i feltet **Intern bosettingsmerknad til IMDi** i IMDinett Mottak

- Har du utfordringer som gjør at du kan utgjøre en risiko for deg selv og/eller andre eller omgivelser rundt deg?
 - Hvis ja, hvilket tiltak er satt i gang?

Vedlegg 6 Hjelpearke til bosettingsamtale med enslige mindreårige med og uten følgeperson

Oppsummer de viktigste resultatene fra den individuelle kartleggingen i feltet **bosettingsmerkna**d i IMDinett Mottak. I bosettingssamtalen skal dere kvalitetssikre og oppdatere bosettingsrelevante opplysninger.

Selvstendighet

Kan du beskrive døgnrytmen din?

- Når står du opp og når legger du deg?
- Hvordan er søvnkvaliteten din?
- Har du struktur i hverdagen?
- Har du noen aktiviteter?

Hva klarer du selv og hva trenger du hjelp til?

- stell av klær, renhold av eget rom og fellesrom, holde tider, disponere penger, matlaging og lignende.

Hvordan fungerer du på skolen?

- Oppmøte, skolearbeid og mestring av skolehverdagen.

Kan du si noe om utdanning fra hjemlandet hvis du har det?

Har du planlagt videre utdanning som bare er tilgjengelig enkelte steder i landet?

- Hva og hvor?

Hva fungerer bra i hverdagen din?

Oppsummering fra asylmottaket eller akuttinnkvarteringen

Beskriv vurderingene som ligger til grunn for valgt grad av selvstendighet på bakgrunn av punktene over.

Bo- og omsorgsløsning

Hvordan fungerer du sosialt?

- Hvordan uttrykker du følelser?
- Hva slags forhold har du til de andre beboerne, ansatte, venner og andre.
- Har du eller tar du imot sosial støtte fra andre eller er du mer tilbaketrukket og passiv?
- Kan du bo med flere ungdommer eller bør det være et mindre botilbud?
- Bør det være tilgjengelige voksne hele døgnet, deler av døgnet eller ved behov?

Eksempler på vanlige bo- og omsorgsløsninger er å bo

- med familie
- med følgeperson
- med vertsfamilie
- i fosterhjem
- på institusjon med døgnbemanning

- i bofellesskap med døgnbemanning
- i bofellesskap med delvis bemanning eller ved behov
- på hybel med oppfølging ved behov

Hvis det er behov for tilrettelegging (særlige hensyn), kan du lese [Vedlegg 5 Hjelpearke til bosettingssamtale for å kartlegge om beboeren har behov for tilrettelegging \(særlig hensyn\) ved bosetting](#) og [Vedlegg 3 Informasjon i forkant av bosettingssamtale for enslige mindreårige med eller uten følgeperson](#).

Oppsummering fra asylmottaket eller akuttinnkvarteringen

Beskriv vurderingene som ligger til grunn for den valgte bo- og omsorgsløsningen på bakgrunn av punktene over.

Hvis det er valgt fosterhjem, beskriv hvorfor fosterhjem er valgt fremfor bofellesskap med døgnbemanning. Det fordi det er mer utfordrende å finne ledig plass i fosterhjem, fremfor bofellesskap med døgnbemanning.

Er det igangsatte tiltak som bør videreføres ved bosetting, beskriv tiltaket og hvorfor dere anbefaler at det blir videreført.

Følgepersonen

Vil du bli bosatt sammen med følgepersonen?

- Hva er relasjonen din til følgepersonen? Er det søsken, tante eller onkel, besteforeldre eller annet?
- Har følgepersonen familie i Norge?
 - Bor dere sammen på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen eller andre steder i landet?
- Hvor lenge og under hvilke forhold har følgepersonen hatt omsorg for deg?
- Hvor lenge har dere kjent hverandre?
- Hvis følgepersonen ikke er et familiemedlem, kjenner foreldrene dine eller familien din personen?

Oppsummering fra asylmottaket eller akuttinnkvarteringen

Beskriv observasjoner og vurderinger av samspillet og tilknytningen mellom følgepersonen og den enslige mindreårige, og eventuelt familien til følgepersonen.

Beskriv om dere anbefaler at den enslige mindreårige bør bosettes sammen med følgepersonen og begrunn hvorfor. Ta også med hva den enslige mindreårige selv har gitt uttrykk for.

Vedlegg 7 Rutiner ved bosettingsnekt

Når en beboer nekter å flytte til tildelt bosettingskommune, skal asylmottaket eller akuttinnkvarteringen varsle IMDi ved å sende e-post til post@imdi.no med kopi til bosettingframottak@udi.no og regional enhet i UDI⁷. IMDi informerer kommunen og ber dem opprettholde bosettingstilbudet til beboeren har flyttet og/eller namsmannen har gjennomført utkastelsen.

IMDi sender brev til beboeren, med kopi til asylmottaket eller akuttinnkvarteringen og regional enhet i UDI, med frist for når beboeren må flytte til kommunen. For brev som omhandler familier som skal bosettes samlet må DUF-nummeret til alle familiemedlemmene stå i brevet. Brev som omhandler enslige voksne skal sendes individuelt.

Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen melder til UDI om bosettingsneksak i Mot-portalen. Opprett en sak om bosettingsnekt på beboeren i **Generelle henvendelser**. Tittelen skal være **Bosettingsnekt**.

UDI skal informere asylmottaket eller akuttinnkvarteringen om når de har sendt varselbrev til beboeren om stopp i basis, varselbrev til beboeren om utkastelse, og oversendelse til namsmannen. Informasjonen blir sendt i Mot-portalen fra saken om bosettingsnekt i **Generelle henvendelser**.

I denne perioden er det viktig at asylmottaket eller akuttinnkvarteringen informerer om konsekvensene og veileder slik at beboeren kan ta beslutning om egen fremtid på et informert grunnlag.

Saksprosessen i bosettingsnekt

UDIs saksprosess om bosettingsnekt blir i hovedsak gjennomført i UdiSak. Prosessen består av inntil tre trinn med tre brev eller varsler.

Trinn 1. Første varselbrev til beboeren

Når IMDi har gitt beskjed til UDI ved regional enhet om beboers frist til å flytte til tildelt kommune, skal UDI gjøre følgende:

- Hvis beboeren er over 18 år, sender UDI brev til beboeren om konsekvensene av å ikke ta imot tilbudet om bosetting innen fristen IMDi har satt og gir beskjed om stopp i basis.
 - Stopp i basis gjelder alle voksne i familien, men ikke barn under 18 år.
- Hvis det gjelder en enslig mindreårig med følgeperson skal UDI varsle vergen og barneverntjenesten i forkant av utkastelsen. UDI skal informere dem om grunnen til utkastelsen, og gi beskjed om at den enslige mindreårige blir tildelt plass i asylmottak for enslige mindreårige. Hvis den enslige mindreårige er under 15 år skal UDI kontakte Bufetat for tildeling av plass ved omsorgssenter.

Trinn 2. Andre varselbrev til beboeren

Hvis beboeren ikke flytter innen fristen som er beskrevet i trinn 1 skal asylmottaket eller akuttinnkvarteringen orientere regional enhet i UDI og IMDi. UDI sender et nytt brev med «Varsel om utkastelse». Beboeren blir varslet om at hen ikke lenger har rett til mottaksplass siden tidsfristen er utløpt. Det blir også informert om at UDI vil henvende seg til namsmannen med begjæring om utkastelse. IMDi oppdaterer kommunen og ber dem opprettholde bosettingstilbudet.

⁷ [Kontakt oss: Regionkontorene - UDI](#)

Trinn 3. Begjæring om tvangsfravikelse

Beboeren får varsel om utkastelse. UDI sender samtidig brev til namsmannen med «Begjæring om tvangsfravikelse» fordi beboeren oppholder seg urettmessig på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen.

Namsmannen har ansvaret for den videre oppfølgingen av utkastelsessaken.

Lederen på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen representerer UDI ved en eventuell tvangsfravikelse.

Når beboeren flytter eller blir tvangsflyttet skal asylmottaket eller akuttinnkvarteringen registrere beboeren ut av asylmottaket og sende en Mot-korrespondanse til UDI om flyttingen. Saken må lukkes manuelt.

Registrering i Mot-portalen ved avreise fra asylmottak eller akuttinnkvartering

Hvis beboeren flytter til bosettingskommunen, skal dere

- registrere beboeren ut av mottaket ved å bruke årsak **Avtalt bosetting**
- registrere den nye adressen i Mot-portalen.
[Se Vedlegg 11 Informasjon om registrering i Mot-portalen.](#)

Hvis beboeren flytter privat og ikke til bosettingskommunen som blir tilbudt, og oppgir ny adresse, skal dere

- registrere beboeren ut av mottaket ved å bruke årsak **Forlatt botilbud, oppgitt privat adresse ved avreise**
- registrere den nye adressen i Mot-portalen

Hvis beboeren flytter privat og ikke oppgir ny adresse skal dere bruke årsak **Forlat botilbud, ikke oppgitt privat adresse ved avreise.**

Asylmottaket og akuttinnkvarteringen må minne beboerne på å melde flytting til Folkeregisteret.

Vedlegg 8 Innvilget oppholdstillatelse og vurdering om beboere er i målgruppen for bosetting med offentlig hjelp

Målgruppen for bosetting med offentlig hjelp gjelder i all hovedsak personer som har søkt om beskyttelse og har fått innvilget oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Det er gjort unntak for to grupper, barnefamilier og enslige mindreårige, som vi beskriver her.

Barnefamilier

Oppholdstillatelse etter [utlendingsloven § 38 5 ID-tvil](#)

Medlemmer av barnefamilier som er innvilget oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 38 5 ledd med begrensning på grunn av tvil om identitet eller manglende dokumentasjon på identitet, er i målgruppen for bosetting med offentlig hjelp etter **førstegangsfornyelse** av oppholdstillatelsen. Det er en forutsetning at vedtaket er gitt etter søknad om asyl.

Det hender at det blir opprettet en bosettingssak i IMDinett Mottak ved **førstegangsinnvilgelse** med beskjed om å gjennomføre bosettings samtalen. Samtalen skal først gjennomføres etter at beboeren har fått **førstegangsfornyelse**.

Enslige mindreårige

Oppholdstillatelse etter [utlendingsloven § 38 5 ID-tvil](#)

Enslige mindreårige med oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 38 5 med begrensning på grunn av tvil om identitet eller manglende dokumentasjon på identitet er i målgruppen for bosetting med offentlig hjelp, selv om oppholdstillatelsen deres ikke danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Denne gruppen kan bli bosatt etter **førstegangsinnvilgelse**, og trenger ikke å vente til **førstegangsfornyelse** slik som barnefamilier.

Tidligere etablert i en kommune

Det er beboere på asylmottak og akuttinnkvarteringer som har kommet til Norge på familiegjenforening og har søkt om beskyttelse på selvstendig grunnlag i etterkant. UDI gir kun unntaksvis mottaksplass til personer som har vært bosatt eller etablert i en kommune tidligere. Her gjelder GI-05/2023 - Instruks til Utlendingsdirektoratet om innkvartering av asylsøkere. Punkt 5.2 sier at personer som mister oppholdsgrunnlaget i Norge etter bosetting med offentlig hjelp, ikke skal tilbys innkvartering med mindre de fremsetter en ny søknad om beskyttelse.

Når IMDi vurderer om en person er i målgruppen for bosetting med offentlig hjelp, tar IMDi som hovedregel utgangspunkt i den første oppholdstillatelsen, og om den danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. IMDi vurderer personer som kom til Norge på familiegjenforening som tidligere etablert i en kommune. Som hovedregel kommer de ikke inn under målgruppen for bosetting med offentlig hjelp.

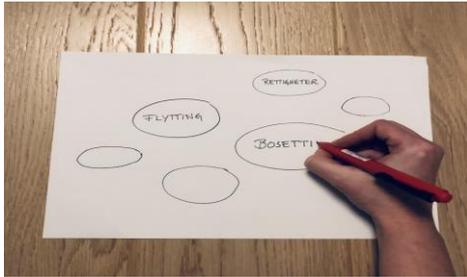
Ved innvilget individuell beskyttelse skal beboeren henvende seg til kommunen hen var etablert i tidligere for å avtale re-etablering i kommunen. Dette er uavhengig av om kommunen tidligere har mottatt integreringstilskudd for beboeren. At beboeren er tatt inn igjen i asylmottak eller akuttinnkvartering medfører ikke nye tilskuddsmidler eller bosetting. Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen, UDI og kommunen må snakke sammen for å løse disse sakene.

Hvis dere vet at dere har tidligere bosatte eller etablerte personer i asylmottaket eller akuttinnkvarteringen, må dere ta kontakt med mottaksoppfølger for å avklare videre oppfølging av saken

Vedlegg 9 Samtalemotodikk og tilrettelegging for bosettingssamtalen

Samtaleverktøyet Meny Agenda

Det som kommer frem i bosettingssamtalen og er relevant for IMDi, skal registreres i IMDinett Mottak. I bosettingssamtalen skal dere også gjennomgå ulike tema. Meny Agenda er et samtaleverktøy som er hentet fra Motivational Interviewing, og gir beboerne en visuell oversikt over hva samtalen skal handle om.

Tegn bobler på et ark og skriv inn noen av de forhåndsbestemte temaene i boblene. Spør beboerne om det er andre tema relatert til bosetting de ønsker å snakke om. Dere skriver ønskene beboerne har til tema inn i de resterende boblene. Slik involverer du beboerne. For noen kan en slik visuell støtte gjøre det lettere å delta aktivt i samtalen. Slik kan dere også bli enige om rekkefølgen og hva det er viktigst å ha god tid til for beboerne.

Samtaleverktøy med åpne spørsmål

En profesjonell samtale innebærer at det er du som bosettingsansvarlig som styrer samtalen. Selv om du styrer den, er begge parter likeverdige og dere skal utvikle en felles forståelse for det dere snakker om sammen. En dialog krever at du lytter aktivt til den du snakker med. For å få beboerne i tale kan du bruke åpne spørsmål. Det kan være spesielt nyttig når dere tar opp sensitive tema. Åpne spørsmål begynner ofte på ord som hva, hvem, hvordan eller hvilke. Åpne spørsmål er spørsmål som inviterer til mer tale i motsetning til spørsmål som man kan svare «ja» eller «nei» på.

Samtaleverktøy med informasjonsutveksling

I bosettingssamtalen skal du gi informasjon til beboerne. I tillegg skal du oppdatere og kvalitetssikre bosettingsrelevante opplysninger som skal registreres i IMDinett Mottak. Se brukerveiledning for IMDinett Mottak.

Informasjonen du gir skal bidra til at beboerne forstår bosettingsprosessen, rettighetene og pliktene sine. Opplysningene som registreres i IMDinett Mottak brukes i IMDi sitt arbeid for å finne kommune til beboerne. Opplysningene er viktig for at kommunen skal kunne gi beboerne et tilrettelagt tilbud. Det er frivillig for beboerne å gi opplysningene. Hvis en beboer ikke ønsker å gi opplysninger skal det noteres i IMDinett Mottak at beboeren har fått tilbud om bosettingssamtale.

Det er ikke alltid slik at informasjon som gis, blir forstått. Gjennom å gi informasjonen i dialog med beboeren, har du bedre mulighet til å forsikre deg om at beboeren faktisk har forstått informasjonen. Før du gir informasjon om et tema, spør beboeren hva han eller hun vet om dette fra før. På denne måten kan du unngå å repetere informasjon de allerede vet. Deretter tilfører du informasjon som mangler. Spør hvordan beboeren har forstått informasjonen.

Oppsummer underveis og i slutten av samtalen. Ved å oppsummere gir du beboeren mulighet til å korrigere eller å legge til informasjon. Det kan forebygge misforståelser på

bakgrunn av for eksempel språkforskjeller. Det er viktig at du som bosettingsansvarlig sikrer at informasjonen blir forstått og registrert korrekt.

Invitasjon

Når du inviterer en beboer til bosettingssamtale, bør du gjøre det skriftlig på SMS eller på papir. Det er viktig at tid og sted for samtalen kommer tydelig fram. Invitasjonen kan også formidles muntlig. Du må tilpasse formen og innholdet i invitasjonen til den enkeltes forutsetninger og behov.

For at samtalen skal bli best mulig må du forberede deg på hvem du skal snakke med.

Du skal gi beboeren informasjon slik at hen er forberedt til bosettingssamtalen. Informer om hva samtalen skal handle om, og hva beboeren bør tenke gjennom på forhånd. Del ut oversatt informasjonssark i forkant av samtalen (Vedlegg 2 og 3).

Hvor skal samtalen være?

Det er viktig å ha trygge rammer for samtalen. De fleste samtaler vil trolig være på et samtalerom på asylmottaket eller akuttinnkvarteringen. Noen vil kanskje bruke eget kontor eller boligen der beboeren bor. Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre deler av bosettingssamtalen mens dere går en tur, tar en biltur eller gjør noe annet sammen. Det er kanskje mest aktuelt hvis beboeren bor på asylmottak for enslige mindreårige, tilrettelagt avdeling, særskilt bo- og omsorgsløsning eller særskilt pleie- og omsorgsløsning.

Uansett hvor samtalen skal gjennomføres er det viktig å tenke på de fysiske rammene. Det kan være riktig antall sitteplasser hvis du skal snakke med en familie, og hvordan stoler og bord er plassert både i forhold til deg og til tolken eller tolketelefonen.

Tenk på om det er ting i rommet som tar oppmerksomheten bort fra samtalen, om det er riktig temperatur og lys.

Tolk

Bosettingssamtalen skal gjennomføres på et språk beboerne forstår. Hvis ikke bosettingsansvarlig og beboeren snakker samme språk må dere bruke tolk. Innledningsvis skal tolken informere på begge språk om at tolken har taushetsplikt og om rollen sin. Tolkens oppgave er å gjengi akkurat det som blir sagt og at hen ikke skal være part i saken.

Asylmottakene og akuttinnkvarteringer skal bruke kvalifisert tolk av hensyn til beboerens rettssikkerhet og personvern⁸. Hvis tolken er på telefon eller til stede digitalt er det viktig å sjekke at utstyret er i orden i god tid før samtalen. Hvis samtalen skal vare lenge, er det viktig å huske å ta pauser, siden det å bruke tolk er krevende for alle parter.

Asylmottak og akuttinnkvarteringer skal ha god oversikt over aktuelle tolketilbud. Det kan dere få gjennom nasjonalt tolkeregister⁹. Nasjonalt tolkeregister eies og drives av IMDi som er nasjonal fagmyndighet for tolking i offentlig sektor.

Hvis du oppdager at tolken ikke tilfredsstillt kravene til UDIs krav til tolk og språkassistenter¹⁰, skal du melde det til tolketjenesten.

⁸ UDI 2008-002 Krav til bruk av tolk og språkassistenter i asylmottak

⁹ www.tolkeregisteret.no

¹⁰ UDI 2008-002 Krav til bruk av tolk og språkassistenter i asylmottak

Profesjonalitet

Asylmottaket eller akuttinnkvarteringen skal informere og veilede beboerne i bosettingsprosessen på en profesjonell måte.

Som bosettingsansvarlig har du ansvaret for å forklare beboerne hva som er din rolle og ansvar. Fortell dem at du skal gi informasjon om rettigheter og plikter for å bidra til å gi et realistisk bilde av bosettingsprosessen. Forklar at du gjør en jobb på vegne av norske myndigheter, og at du ikke har innflytelse på bosettingssaken. Hvis beboeren skal bosettes med offentlig hjelp er det IMDi som bestemmer hvilken kommune beboeren skal bo i. Ved å forklare beboeren dette unngår du at hen tror at du kan påvirke hva som skjer i bosettingssaken.

Du skal gi informasjon, veilede beboeren, kvalitetssikre og registrere informasjon. Det er du som styrer samtalen, men samtalen handler om beboeren. Du skal sette beboeren i stand til å forstå sin egen situasjon, og forberede personen på veien videre.

Det er viktig at dine personlige holdninger til kommuner og/eller landsdeler ikke kommer frem i bosettingssamtalen. Du skal veilede og informere om bosettingsprosessen på en nøytral måte. Alle kommuner skal tilby likeverdige offentlige tjenester, herunder helse- og omsorgstjenester og utdannings- og kvalifiseringstjenester.

Sensitive opplysninger

I samtale med beboeren må du informere om at du og tolken har taushetsplikt, og hva det innebærer. Taushetsplikten innebærer at dere har plikt til å hindre at andre får adgang eller kjennskap til visse opplysninger, se fvl. § 13 første ledd.

Når du skal kvalitetssikre og registrere opplysninger i IMDinett Mottak, kan du måtte berøre tema som er sensitive for beboeren. I slike tilfeller er det viktig at du informerer beboeren om at informasjonen registreres i IMDinett Mottak på en trygg måte, og ikke blir videreformidlet til uvedkommende. Informasjonen kan formidles fra IMDi til kommunen dersom det er relevant for bosettingen.

Vedlegg 10 Bosettingsmodellen

Bosetting er en frivillig oppgave for kommunene. Det er kommunene som bestemmer og vedtar hvor mange de vil bosette etter anmodning fra IMDi. Hvilke kommuner som anmodes og antall til den enkelte kommune styres av kriterier som styrt og spredt bosetting, resultater i introduksjonsprogrammet og arbeids- og utdanningsmuligheter og kontinuitet i bosettingsarbeidet. Antallet kommunen har vedtatt å bosette er styrende for bosettingsarbeidet. Det lages prognoser over hvor mange det antas skal bosettes neste år. Prognosene er utgangspunktet for hvor mange kommunene blir anmodet om å bosette. Fylkeskommunen vurderer og anbefaler antall flykninger til hver kommune, innenfor rammene av det nasjonale behovet.

IMDi anmoder kommuner om å bosette flykninger. Ved lave ankomster anmodes kun et utvalg kommuner og det er disse kommunene som blir spurt om å bosette enkeltpersoner (med svært få unntak, som for eksempel at ektefelle allerede bor i en kommune som ikke har vedtak om å bosette flykninger). Dersom en kommune har bosatt det antallet kommunen har vedtatt å bosette, vil det som hovedregel ikke bli bosatt flere i kommunen dette året. Dersom asylmottaket/akuttinnkvarteringen ønsker å vite hvilke kommuner som har gjort vedtak om å bosette finnes dette på imdi.no. Oversikt over ledige bosettingsplasser finnes ikke her.

Kommuner kan ikke bestemme hvem konkret som skal bosettes i kommunen, men har anledning til å si nei til en fordeling. På fordelingstidspunktet vil kommunen få anonymisert informasjon som gjør dem i stand til å avgjøre om de vil ta imot personen. Mer informasjon får de først etter at de har godtatt fordelingen, og skal bosette personen/personene.

Flyktingene bestemmer ikke selv hvor de skal bosettes. Dette gjøres av IMDi etter vurderinger i hver enkelt sak. IMDi benytter ulike perspektiver i arbeidet med å finne bosettingskommune: flyktingene og deres behov, kommunene og deres behov og rammer og likebehandling av flykninger og kommuner. Hovedprinsippet er styrt, spredt, rask og treffsikker bosetting. Bosetting av enslige mindreårige, familier i asylmottak og akuttinnkvartering og overføringsflykninger er prioritert.

Hvis det er informasjon som tilsier bosetting i et spesielt område av landet vil IMDi vurdere dette. Denne typen informasjon må dokumenteres og kan for eksempel være nære familierelasjoner (direkte opp- og nedadgående familie), særskilte behandlingsbehov, et stabilt og konkret tilbud om jobb eller utdanning eller andre relevante opplysninger. At IMDi vurderer dette, vil ikke si at bosetting automatisk vil skje i disse kommunene.

Vedlegg 11 Informasjon om registrering i Mot-portalen

Plasseringsgruppe

Hvis asylmottaket og akuttinnkvarteringen oppdager i bosettings samtalen at en familie ikke er samlet i samme plasseringsgruppe, kan dere legge til beboere i gruppen. Hvis dere oppdager at beboere er i samme gruppe, men ikke skal være det, kan dere fjerne beboere ved å trykke på pilen som finnes til høyre på linjen for medlemmene i plasseringsgruppen. Der vil valget **Fjern fra gruppen** finnes. Trykk på denne, så vil medlemmet få tildelt en ny gruppe og fjernes fra denne.

Instrumentbord > Plasseringsgruppe

Plasseringsgruppe #111338

Generell informasjon Plasseringer Endre romplassering Utregistrering

Kjernefamilie / følgepersoner Legg til beboer

Fullt navn ↑	Rom	Statsborgerskap	Primærspråk	Økonomigruppe	Alder	Kjønn	Skjermet
Forsøker Nokengang	Nytt rom	Cuba		253629	47	Kvinne	Nei
Mor Test	Nytt rom	Ukraina		344760	40	Kvinne	Ja

Fjern fra gruppen

Legge til medlemmer i en plasseringsgruppe

Gå til den plasseringsgruppen du ønsker skal få nye medlemmer, og trykk på knappen **Legg til beboer** for å finne beboere. Dere vil kun ha tilgang til beboere som bor på asylmottaket.

Instrumentbord > Plasseringsgruppe

Plasseringsgruppe #111338

Generell informasjon Plasseringer Endre romplassering Utregistrering

Kjernefamilie / følgepersoner Legg til beboer

Fullt navn ↑	Rom	Statsborgerskap	Primærspråk	Økonomigruppe	Alder	Kjønn	Skjermet
	Rom for sletting	Guinea		111356	16	Mann	Nei

Dere kan legge til flere medlemmer. Velg beboere som skal bli medlemmer i gruppen, og trykk **Legg til**.

Oppslagsoppføringer

Søk

☒	Nokengang	Forsøker	202090050110	25097599850	Kvinne	46	Cuba	ordinær	Skogly
☐		:			Kvinne	39	Armenia	ordinær	Skogly
☐	Fam	Thav-barn	202190202006	57051275146	Mann	44	Afghanistan	ordinær	D-18
☒	Test	Mor	202290172207		Kvinne	39	Ukraina	ordinær	B-1

1 2 3 4 5 6 7

Valgte oppføringer
Nokengang x Test x mot x

Legg til Avbryt

De valgte beboerne er nå medlemmer i samme plasseringsgruppe.

Instrumentbord > Plasseringsgruppe

Plasseringsgruppe #111338

Generell informasjon Plasseringer Endre romplassering Utregistrering

Kjernefamilie / følgespersoner Legg til beboer

Fullt navn ↑	Rom	Statsborgerskap	Primærspåk	Økonomigruppe	Alder	Kjønn	Skjernet	
Forsøker Nokengang	Skogly	Cuba		253629	46	Kvinne	Nei	
ikke over i mot	C-1	Ghana	Twi	344948	41	Mann	Nei	
Mor Test	B-1	Ukraina		344760	39	Kvinne	Ja	
	Rom for sletting	Guinea		111356	16	Mann	Nei	

I eksempelet ligger alle med forskjellige rom, og det ville ha vært naturlig å internflytte dem til ønsket rom. Å være medlem i en plasseringsgruppe indikerer at de bor eller skal bo

sammen. Internflytting gjøres fra fanen **Endre romplassering** i plasseringsgruppen. Se også Brukerveiledningen for området Beboere i Mot-portalen.

Ta kontakt med logistikk@udi.no hvis dere har spørsmål om plasseringsgruppe.

Registrering av beboere som flytter fra asylmottak og akuttinnkvartering

Registrering av bosetting skal gjøres samme dag som avreise til kommune, når beboere faktisk har reist fra asylmottaket eller akuttinnkvarteringen. Oppgaven gjøres i Mot-portalen.

Instrumentbord > Plasseringsgruppe

Plasseringsgruppe #111338

[Generell informasjon](#) [Plasseringer](#) [Endre romplassering](#) [Utregistrering](#)

Kjernefamilie / følgepersoner [Legg til beboer](#)

Fullt navn ↑	Rom	Statsborgerskap	Primærspåk	Økonomigruppe	Alder	Kjønn	Skjermet	
Forsøker Nokengang	Skogly	Cuba		253629	46	Kvinne	Nei	☐
ikke over i mot	C-1	Ghana	Twi	344948	41	Mann	Nei	☐
Mor Test	B-1	Ukraina		344760	39	Kvinne	Ja	☐

Gå til beboerens plasseringsgruppe for å skrive ut beboer/hele gruppen samtidig. Velg fanen **Utregistrering**. Husk at dette gjelder hele gruppen. Dersom det er medlemmer i gruppen som ikke er en del av denne bosettingen, må dette medlemmet tildeles en ny plasseringsgruppe, se første avsnitt i dette vedlegget.

 Plasseringsgruppe #111338Generell informasjon Plasseringer Endre romplassering Utregistrering

Registrer gruppe ut av mottaket

Årsak

Avtalt bosetting

Dato for avslutning av opphold *

13.05.2022 10.56

Oppgitt adresse: Gatenavn

Nordmannsgata 10

Oppgitt adresse: Postnummer

1234

Oppgitt adresse: Poststed

Oslo

Oppgitt adresse: Fylke

Oslo

Utregistrer

Fyll inn detaljene for utregistrering når beboere flytter til en kommune

- årsak = i dette tilfellet, Avtalt bosetting
- dato for avslutning av opphold = dato for når de reiste fra asylmottaket
- gatenavn
- postnummer
- poststed
- fylke

Trykk **Utregistrer** når alt er lagt inn.

Hvis dere får problemer med å få lagret registreringen, og beboer/gruppen fortsatt står som beboere på asylmottaket, kan dere ta kontakt med logistikk@udi.no.

Registrering når beboere forlater Norge

Har dere beboere som opplyser at de skal forlate Norge og ikke planlegger å komme tilbake, skal de skrives ut i Mot-portalen under årsak «Oppgitt reist ut av landet».

Dersom en beboer velger å reise tilbake til hjemlandet og det er inngått avtale om bosetting med offentlig hjelp, må IMDi få beskjed snarest mulig og helst samme dag som beboer registreres ut av asylmottak og akuttinnkvartering. Dette gjelder også dersom beboer har planer om å komme tilbake innen avtalt bosettingsuke. Informasjon om tilbakevending kan sendes til mottak@imdi.no.

Familiemedlemmer med ulike Reg.nr eller som mangler Reg.nr i IMDinett Mottak

Hvis familiemedlemmer som skal bosettes samlet har ulike Reg.nr. eller mangler Reg.nr. i IMDinett Mottak, må asylmottak og akuttinnkvartering kontakte pu.politivakta@politiet.no

IMDi kan ikke starte saksbehandlingen av bosettingssaken dersom familiemedlemmer har ulike Reg.nr.